

ч.1 (181) 2015

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

Поки у Львові в розпалі День Пластуна, у нас в Маріуполі — альтернативне дійство. Круте відчуття, коли на війні зустрічаєш пластунів, у різних батальйонах в різних місцевостях. А в нас, пластунів, не важливо, чи знався ти до цього. Найважливіше, що людині, яку бачиш вперше, можеш довіритись на 100%.

Так в «Азові» познайомився з крутим чуваком, пластуном з Луганська, який тут заступник командира роти — «Танцор». Як він сам каже: «Життя на війні, як пластовий табір, який затягнувся вже більше ніж на 8 місяців».

Організували собі пластовий вечір: гітара, співи і кава зі згущиком.

Фото теж давнього пластуна — Маркіяна Лисейка.

Наталя Коцкович (зліва), Олексій Олексюк та Петро Задорожний на базі батальйону «Азов» у Маріуполі, 7 лютого 2015р.

Facebook Петра Задорожного

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIAKH

Реєстраційне свідоцтво КВ №2821 від 12 грудня 1996 року.
Видається щоквартально

© Видає Головна Пластова Булава. Відповідальний за випуск —
пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ

1 (181) 2015

пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

РЕДАКЦІЯ:

пл. сен. Любомир ОНИШКЕВИЧ
пл. сен. Лариса ОНИШКЕВИЧ
СПІВРЕДАКТОРИ

пл. сен. В'ячеслав СТЕБНИЦЬКИЙ
АДМІНІСТРАТОР В УКРАЇНІ

пл. сен. Ольга СВІДЗИНСЬКА
МОВНИЙ РЕДАКТОР, КОРЕКТОР

к. і. н. Андрій СОВА
пл. сен. Сергій ЮЗИК
ст. пл. скоб Тарас ЩЕПАНЯК
ст. пл. Тетяна ЛУЩЕНКО
ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЇ

пл. сен. Мирон БАБ'ЮК
АДМІНІСТРАТОР

пл. сен. Сергій ЮЗИК
МИСТЕЦЬКЕ ОФОРМЛЕННЯ

АДРЕСИ АДМІНІСТРАЦІЇ

В УКРАЇНІ:
Пластовий шлях, В'ячеслав Стебницький
а/с 65, м. Львів, 79000, УКРАЇНА
vmsteb.plsh@gmail.com
В ДІЯСПОРІ:
Plastovy Shliakh, Myron Babiuk
737 Ulana Lane, Webster, NY 14580-9164, USA
585-872-4263, printmyron@gmail.com

АДРЕСИ ДЛЯ ЛИСТІВ

В УКРАЇНІ:
Пластовий шлях, В'ячеслав Стебницький
а/с 65, м. Львів, 79000, УКРАЇНА
тел. 050-501-3573
plast.shliakh@gmail.com
В ДІЯСПОРІ:
L. Onyshkevych
5842 Wyndham Circle N., #105 Columbia, MD 2144
tel. 410-740-1323
onyshlub@aol.com

Статті, підписані прізвищем, псевдонімом, ініціалами автора, відбивають погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і не конечно є офіційною позицією організації Пласт. Редакція застерігає за собою право виправляти мову, стиль, а часом скорочувати надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи, які, на думку редакції, могли б бути для когось образливі. Використання матеріалів, в тому числі й ілюстрацій, є дозволене за умови посилання на журнал «Пластовий шлях».

Просимо читачів вчасно повідомляти про зміни адреси у відповідні адміністрації. Журнали, які повернулися не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за додаткову платню.

© ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ №1 (181) 2015
Засновник: Пласт — Національна скаутська організація України.
Видавець: ТзОВ ВД "Панорама". Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №591 від 07.09.2001. Видається з лютого 1930 р. (Львів). Відновлений в Україні у 1993 р.
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №2821 від 12.12.1996.
Підготовка до друку: ТзОВ "Друк Захід".
Друк: ТзОВ Дизайн-Студія "Папуга", вул. Любінська, 92, Львів, тел.: (0322) 2970078.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ЛВ №15 від 21.11.2001.
Виходить щокварталу. Наклад 400 примірників. Підписано до друку 09.08.2015.
З усіма питаннями щодо поширення журналу звертатися в редакцію.
Електронна пошта: plast.shliakh@gmail.com

На першій сторінці обкладинки — старший пластун Тарас Гривул, ОЗО під час несення служби поблизу с. Оріхове (Луганська область), 23 березня 2015 р.
Фото Петра Задорожного

ЗМІСТ:

ВІД РЕДАКЦІЇ

- 5 Юрій Леськів.
Гуртуймося, борімося і перемагаймо!

ОФІЦІЙНЕ

- 6 Про резигнацію Головної булавної УПС

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

- 6 Оксана Закидальська.
XVIII Крайові пластові наради
8 Валентина Димитрова.
Сяйво надії
10 Надія Звездіна.
Зимовий рейд
12 Максим Бадік.
Коли б відзначення вручали «за щастя у серці»...
15 Олеся Коробко, Сергій Василенко.
У Харкові знову залунало пластова гасло «СКОБ!»
16 Христия Молдавчук.
Пластовий авіаційний вишкіл «Ешелон»
18 Уляна Лайкіш.
Пласт там, де ти. Де ти, там Пласт

БУТИ ВІРНИМ УКРАЇНІ

- 20 Ольга Свідзинська.
Роздуми на тлі українського спротиву
24 Олена Глазунова.
Маріуполь. Там вірність Україні пізнають через війну
27 Юрій Леськів.
Про воєнні реалії з бійцем добровольчого батальйону
30 Андрій Ребрик.
Це було свідоме рішення — іти захищати Батьківщину
32 Оксана Постолан.
Якщо можеш — зроби!
35 Марічка Гап'юк.
Для тебе, воїне

ДУМКИ СТАРОГО ВОВКА

- 36 Старий Вовк.
Нова спеціалізація пластування

ПЛАСТ І СУСПІЛЬСТВО

- 38 Ольга Зень.
Пластова методика як засіб виховання активного громадянина корисна і для непластової молоді

ПЛАСТОВІ ПОСТАТІ

- 43 Богданна Блаженко Титла.
Пастирі українських церков — пластунни
43 Митрополит Андрей Шептицький

НАША ІСТОРІЯ

- 46 Андрій Гречило.
Український прапор

ОГЛЯДИ І ПОГЛЯДИ

- 50 Юрій Леськів.
Російська історія в Криму розпочалася анексією

НА ВІЧНУ ВАТРУ

- 52 Павло Дорожнинський
53 Емілія Кузик

ПЛАСТОВА ІСТОРІЯ

- 54 Андрій Сова.
Пластові печатки Стрийського коша

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- 58 Ольга Свідзинська.
Зміст журналу «Пластовий шлях» за 2014 рік

пл. сен. Юрій Леськів, СМ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Гуртуймося, борімося і перемагаймо!

Дорогі читачі й читачки!

Вступаємо в особливий рік для «Пластового шляху». 2015 минає 85 літ від часу, як вийшло у світ перше число журналу. За весь цей час сторінки «Пластового шляху» розповідали про знані, а також мало-відомі події та факти пластової історії в Україні і за її межами. Зі статей засновників та ідеологів Пласту ми почерпнули чимало цінних думок, які, своєю чергою, втілилися у виховній та позапластовій діяльності: громадській, професійній. З історією нашого видання ви матимете можливість глибше запізнатися з публікацій у найближчих числах журналу.

Перед редакційним колективом, дописувачами, а навіть і читачами «Пластового шляху» стоять нові завдання: акумулювати думки та ідеї, яким шляхом найефективніше рухатися нам в нових умовах російської воєнної загрози, як розвивати і вдосконалювати нашу організацію, щоби зрощений у Пласті новий люд був спроможний захищати рідний край і розвивати, розбудовувати Україну як сучасну європейську державу. Маємо нині зберегти для історії якнайбільше фактів героїчного чину українських бійців (з-поміж них і членів Пласту), жертвості волонтерів, доброчинців. Це потрібно для того, аби засвідчити, що український дух — незламний, і ми не дамо топтати нашу землю російським зайдам.

У майбутньому, на прикладах, описаних у цей складний час на сторінках журналу, на зразках мужности, стійкості, самопожертви членів нашої організації виховуватимуться наступні покоління пластунів. Ось чому слово — це зброя, яка допомагає перемагати, допомагає долати, передусім у собі, зневіру й байдужість, допомагає ставати сильнішими, гуртуватися, боротися і перемагати.

Отож, редакція журналу закликає кожного, хто ототожнює себе з когортою симпатиків «Пластового шляху», активно долучатися до створення змістовного й актуального видання. Відтак зможемо врешті на час отримувати у своїх домівках кожне число журналу.

Статті та знімки, анонси і пропозиції цікавих тем, відгуки про ту чи іншу публікацію в «Пластовому шляху» просимо надсилати на нову поштову скриньку: plast.shliakh@gmail.com.

Принагідно висловлюємо подяку всім авторам статей і світлин зі всіх країв за підтримку та співпрацю. Відгуки, які отримуємо на редакційну пошту, думки, висловлені в розмовах, свідчать про те, що наша праця — не марно.

конференція
українських пластових організацій
Австралія – Аргентина – Великобританія – ЗСА – Канада – Німеччина – Польща – Україна

До: Крайових Пластових Старшин
Крайових булавних УСП
Курінних куренів УСП

Справа: Резиґнація Головної булавної УСП

Дорогі подруги і друзі!

Подаємо до відома, що з днем 20 березня 2015 р.
з посту Головної булавної УСП подала резиґнацію
ст. пл. Леся Рудчук, Гр

Будь-які справи до булави Головного булавного
УСП просимо пересилати на адресу генераль-
ного секретаря ст. пл. скоба Назара Зелінки, ОЗО:
n.zelinka@plast.org

Друг Назар буде тримати контакт з Головною
булавою УСП.

В міжчасі провід Головної Пластової Булави буде
робити відповідні кроки у пошуку нового Голов-
ного булавного УСП.

Просимо всі Крайові Пластові Старшини повідо-
мити старших пластунів і курені УСП своїх країв.

З дружнім пластовим привітом
СКОБ!

пл. сен. Марта Кузьмович, Гр
голова Головної Пластової Булави

пл. сен. Оксана Закидальська

XVIII Крайові пластові наради

Крайові пластові наради в Канаді відбу-
лися в Торонті 28 лютого — 1 березня 2015 р.
Предсідником нарад обрано пл. сен. Богдана
Колоса, а секретарем — ст. пл. вірл. Віру
Гнатюк. Першим відбулося звітування за
2013—2014 роки, в яких особливими поді-
ями були: фінансова підтримка Майдану в
Україні, участь краю в КУПО в Америці,
участь делегатів в Конґресі українців Ка-
нади, участь пластунів по станицях у від-
значенні 200-ліття Тараса Шевченка. Оскіль-
ки на крайових нарадах нема перевиборів,
був час обговорити більше виховних тем.

Безпека на таборах. Гутірку на цю тему
провела пл. сен. Христя Ковалик, яка профе-
сійно працює у ділянці надзвичайних ситу-
ацій. Вона піднесла теми: як уникати небез-
пеки та аварії під час таборування, якою є
законодавча основа Канади стосовно безпе-
ки, як пильнувати безпеку під час таборів.

Гутірку і майстерню **про засади інклю-
зивності в Пласті** представила ст. пл. Іван-
ка Сливінська-Сохоцька. Щоб забезпечити
можливість усім охочим приєднатися до
Пласту, подруга Іванка представила форми,
які треба буде виконувати потенційним пла-
стунам і батькам перед вступом до Пласту.
Щоб зробити форми максимально ефектив-
ними, учасники нарад провели майстерню,
де подали свої завваги і пропозиції.

Під проводом пл. сен. Марти Гнатів і пл.
сен. Ореста Денеки відбулася дискусія над
питанням, **в якому віці юнацтво має пере-
ходити до юнацтва**, бо це по-різному відбу-
вається по станицях. Було зауваження, що
сьогодні діти розвиваються швидше мен-
тально і фізично, зате зміна у віці переходу
вплинула б на програми юнацьких таборів.

Збір коштів на пластові табори: ст. пл.
Руслан Трач останнього літа провадив табо-
ром для скобів і вірлиць в провінції Ньюфаун-
дленд. Табір потребував більше коштів, ніж

Учасники XVIII Крайових пластових нарад. Торонто, Канада, 28 лютого — 1 березня 2015 р. Фото Л. Пясецького

звичайно. Руслан представив ідеї, які він вико-
ристав, щоб знайти спонсорів на табір. Він вва-
жає, що ми маємо залучати не лише українську
громаду до помочі. Для цього нам потрібно ма-
ти якісний презентаційний пакет англійською
мовою; робити промоції за допомогою соціаль-
них мереж і реклями на публічних заходах.

Наради УПН провела референтка УПН пл.
сен. Ірина Микитюк. Дискутовані такі питання:

- під час новацького вишколу потрібно біль-
ше часу приділяти питанню дисципліни;
- подбати, щоб майбутні новацькі виховники
в питаннях дисципліни не почувалися самот-
німи та знали, до кого звертатися у випадку по-
треби;

• чи потрібні дошки новачків виховників?
Рішено створити медіа-ресурс з короткими
відео новацьких занять. Прослухано гутірку
д-ра Ростислава Шемечка про основи ефектив-
ного спілкування та впливу на людей.

Наради УПЮ провела референтка УПЮ
пл. сен. Дарія Горбай. Присутні на нарадах ко-
менданти юнацьких крайових таборів 2014 р.
поділилися своїм досвідом, проблемами та ви-
кликами, пов'язаними з проведенням таборів.
Пл. сен. Андрій Михальчишин представив про-
єкт цьогорічної «Золотої Булави» та нову систе-
му оцінювання. Рішено створити Пластову Бан-
ку в Інтернеті, куди подати бланки програм,
документів та протоколів, а також створити
Комітет безпеки, який перевірятиме стан без-
пеки під час таборування та пластового року і

стимулюватиме учасників до дотримання пра-
вил безпеки.

Наради УСП проводив референт ст. пл. Рус-
лан Трач. Розглянено питання браку виховників
на таборах та можливі шляхи вирішення проб-
леми. Одна розв'язка: робити табори коротши-
ми (4-5 днів). Відбулася дискусія про доцільність
грошової винагороди для виховників. Запропо-
новано посилати виховників на позапластові
тренінги, покриваючи кошти, більше взаємоді-
яти з суспільством поза українською громадою.
Презентовано проєкт старшопластунського та-
бору 2015 року в Бритійській Колумбії.

Наради УПС проводив референт пл. сен.
Петро Вовк. Гості з різних громадських органі-
зацій презентували свої програми (Юрій Даре-
вич — Українсько-Канадський Дослідчо-Доку-
ментаційний Центр), Віктор Гетьманчук (Ка-
надсько-Українська Фундація), Петро Штутгрин
(Канадський комітет Євромайдану). Відбулася
дискусія про те, як пластуни можуть долучитися
до допомоги Україні та як співпрацювати з ін-
шими організаціями.

Наради станичних проводила пл. сен. Олена
Цоба. Обговорено проєкт «Україна поруч» і йо-
го важливість для канадського Пласту. Узгод-
жено, що станиці вирішуватимуть самостійно,
чи їм потрібно на табори виховників з України.
Також було рішено, що бюджет будь-якого кра-
йового табору має бути затверджений КПС.
Призначено дату наступного Крайового Плас-
тового З'їзду: 12—13 березня 2016 року.

пл. сен. Валентина Димитрова, Тис.

ФОТО АВТОРА

Сяйво надії

Саме так називався зимовий новацький табір з денним перебуванням, який проводила під час зимових канікул у січні 2015 року станиця Миколаївка Донецької округи, одна з небагатьох пластових станиць, які продовжують працювати в зоні АТО. Село Миколаївка, в якому діє станиця, знаходиться в буферній зоні, тому учасниками табору стали не лише новачки та новачки самостійного рою ч. V «Ластівки», а й діти переселенців.

Допомогу для проведення табору надали пластові друзі з 1-го куреня УПС ім. О. і С. Тисовських Божена й Олег Іванусіви з Канади.

Чудова погода і досвідчені майстри своєї справи змогли створити для новацтва справжню зимову казку з цікавими майстерками з виготовлення святкових сувенірів, спортивними змаганнями з настільного тенісу та футболу і кулінарними майстер-класами з приготування справжньої різдвяної куті та солодошів, підготовкою та виступом з українським вертепом на Різдво. А ще на маленьких пластунів очікувало безліч цікавих зимових мандрівок, спостережень за птахами, пошук слідів тварин, конкурс малюнків на снігу, зимові ігри та розваги.

Наше новацтво з нетерпінням чекало кожного дня, кожного свята, кожної зустрічі. В програмі табору були гутірки з історії Пласту, співи, майстерки, відвідування українського музею-світлиці в Миколаївському сільському будинку культури, заняття з декоративно-прикладного мистецтва, поглиблення знань про цикл зимових свят в Україні. Хлопці і дівчата мали нагоду показати свої таланти і здібності під час різноманітних святкових заходів.

Пластовий таборовий вертеп вітає з Різдвяними святами українських воїнів-захисників.

Всі таборові заходи були спрямовані на виховання у новацтва любові та поваги до своєї Батьківщини, українських традицій та звичаїв. Особливе значення для дітей мало відвідування з вертепом українських військових підрозділів, які дислокуються в Миколаївці.

Легенда цього річного нашого зимового табору — «Скринька Пандори». Незважаючи на те, що за легендою зі скриньки були випущені всі біди, негаразди, горе й нещастя, у людей завжди залишається надія на краще майбутнє, на щасливе життя і мирне небо.

ст. пл. прих. Надія Звездіна

Зимовий рейд

для тих, хто вміє вийти із «зони комфорту»

7—8 лютого 2015 року понад 20 пластунів Полтави й області провели зимову мандрівку «Жахи-шляхи». Метою походу, який відбувся на теренах Диканського району, було навчити молодь виживати в екстремальних умовах зими, виробити початкові навички цивільної оборони, поводження зі зброєю і самозахисту, а також патріотичне виховання.

Попри всю серйозність програми мандрівка відбулася весело і цікаво. У суботу вранці на АС-3 зібралися найвідважніші — ті, кого не лякають сніги, морози та мандри незаними шляхами. О 12.00 години автобус вирушив до Великих Будищ — давнього славного козацького сотенного містечка поблизу Диканьки.

Дісталися швидко: за знайомствами та розмовами і не помітили, як доїхали до першого пункту призначення — самої Диканьки. Далі — марш-кидок з наплечниками до місця таборування, де на підлітків чекала гостинна оселя старшого пластуна Івана Полтавця. Після 7 кілометрів вимаршу на морозі мандрівники отримали винагороду — господиня пригостила усіх смачнющим пахучим домашнім борщем.

Після короткого відпочинку — шиккування, а опісля слідом за бунчужним вирушаємо назустріч випробуванням. Ішли вервечкою, один за одним, намагаючись ступати слід у слід, адже маршрут проходив неходженими стежками дикої природи. Хоча мандрівка була розрахована на підлітків віком від 12 до 18 років, серед учасників були хлопці 11 і навіть 10 років, а ще — відважна, але дуже скромна дівчинка Діана, якій теж виповнилося 11 років. Ніхто не жалівся, всі намагалися тримати темп, і, хоча часом бувало дуже важко, не відставати. На краю Чернечого Яру бунчужний розповів про історичне значення цієї місцини, про давні поселення та про звитяжну битву на березі

Коротка збірка і — в дорогу.
Фото Н. Звездіної

Перед вимаршем.

Ворскли, яка протікає неподалік, за ліском. У долині, на самому дні яру, вирішили трохи спочити, перекусити та прослухати коротеньку гутірку на тему «Тактичні дрібнички». Тепер хлопці знають, як одягтися, у що взутися та що взяти з собою з речей та харчів, якщо збираєшся у мандри — щоб і не важко було, але міг дати собі раду в разі потреби. З огляду на військову ситуацію у нашій країні, старші навчали менших, як поводитися на відкритій місцині або якщо раптом, наприклад, неподалік ворог і потрібно пройти непомітно повз.

Дорогою назад в усіх була нагода спробувати на практиці здобуті попередньо теоретичні знання. Найменших учасників дуже захопили лисячі нірки, які траплялися то тут, то там на шляху. Підйом давався нелегко, адже загалом за день було пройдено близько 20 кілометрів, проте і тут не забували пластові закони доброї поведінки: допомагали нести наплечники, ділилися рукавичками з тими, хто їх замочив, граючись дорогою у сніжки, трималися гурту, чекали на тих, хто стомився та відстав. Тому останній відрізок дороги було подолано переважно у тиші, усі берегли сили, перекидаючись лише короткими репліками та фразами.

На місці ночівлі, одразу ж після короткого перепочинку, кожному знайшлася робота по силі: носити та колоти дрова, чистити картоплю, обчищати й нарізати цибулю та часник (головні таборові протизастудні препарати), розводити вогонь. Він довго не давався учасникам, дове-

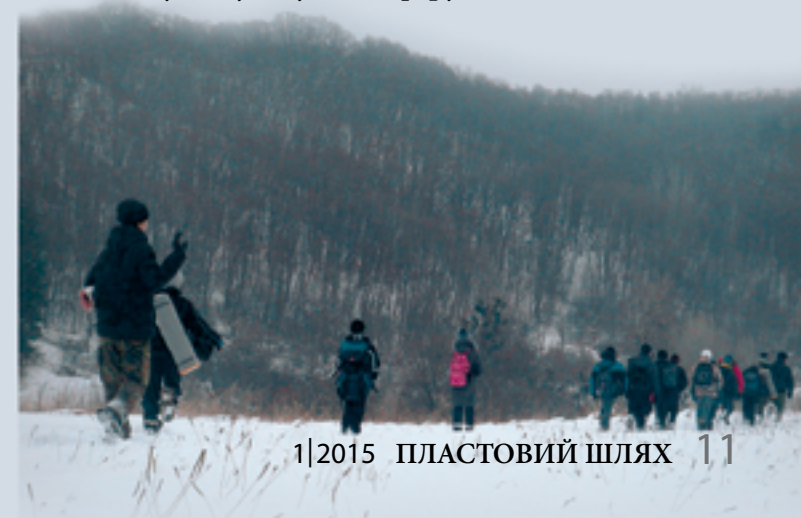
Мандрівка наближається до завершення. Втома дається взнаки.

лося добряче пововтузитись, аж поки розгорілася справжня іскриста ватра. Зате з яким апетитом поїдалася згодом варена на відкритому вогні картопелька з салом, огірками і квасолею!

Перед тим, як готуватися до сну, учасники прослухали бесіду з першої медичної допомоги, дізналися про види кровотеч та способи їх зупинки і, звісно, повправлялися один на одному, рятуючи «поранених».

Ранком на учасників чекали вставання, ранкова руханка на свіжому повітрі та приємна несподіванка: один зі старших пластунів дістав гітару, тож мандрівники трохи поспівали улюблених пісень. Опісля був сніданок, практичні заняття з перев'язок та основи військово-тактичної підготовки — стрільби з пістолета і рукопашний бій. Завершилась мандрівка урочистим закриттям та вимаршем додому.

Пластуни надзвичайно вдячні ст. пл. Іванові Полтавцю та його батькам, напрочуд гостинним та щедрим людям, за їжу та прихисток, а також сестрам Івана — Іринці та маленькій Ярославі за допомогу та чудову атмосферу.

Комендант «Дня пластуна — 2015»
ст. пл. скоб Ярема Дух, ЛЧ.

Коли б відзначення вручали «за щастя у серці», то учасники «Дня пластуна» отримували б їх тисячами

ст. пл. скоб Максим Бадік

ФОТО ПЛ. СЕН. ЮРІЯ ГЛАДКОГО, ВБ

Для автора статті цьогорічний «День пластуна» став дев'ятим, тому стаття міститиме подекуди вкраплення імпресіонізму. Правдиві вкотре пережиті емоції та відчуття вартують того, щоб відірватися від звичного фактажу.

Гарячі вогні Революції Гідності торік запалили український народ. Тоді, здавалося, кожен свідомий громадянин країни у думках чи наяву жив поруч з майданівцями, мітингував коло

«Беркута», годував протестувальників. Події Майдану буквально затьмарили усе навколо, щоб згодом осяяти новим яскравим світлом свободи. Саме тоді у людей, що здобували свободу, стало можливим помітити прекрасні риси оновленого українця — свідомий патріотизм, жага до справедливості, упевнене торування шляху, братерська допомога іншим, самопожертва...

Громада на Майдані ставала схожою на те суспільство, яке в ідеалі хотів би бачити Пласт і про яке нам уже більше століття говорить Пластовий Закон.

У 2014 році через об'єктивні обставини свято, яке давно вже стало традиційним для пластового життя — фестиваль пластової творчості «День пластуна», було скасовано. Тож радості львів'ян та друзів з інших станиць не було меж, коли оголосили про проведення «Дня пластуна — 2015».

Стіни Центру творчості дітей та юнацтва Галичини у Львові знову готувалися приймати кількатисячну аудиторію пластунів різного віку. Вистави, пісні, нові відео, танцювальні конкурси, конкурси краси — за усім цим вже заскучили поціновувачі пластового мистецтва.

Про цю пластову акцію неможливо говорити без пафосу, бо у холодні зими вона впливає у серця пластунів хвилі теплої романтики. Її можна порівнювати з велетенським крайовим табором, де всі в одному гуртку і водночас усі першуні. Крім першої посвідки першуні отримують емоції, враження, натхнення від вистав, що тішать новаторством, кумедними жартами чи драматичними епізодами. Подейкують, що якби давали відзначення «за емоції», то учасники «Дня пластуна» щороку отримували б їх тисячами...

Гаслом цьогорічного фестивалю була фраза «Ніхто крім нас». Починаючи від січня 2015 року оргкомітет «Дня пластуна» випускав серію плакатів, присвячених пластунам, що воюють на Сході України. Ніхто крім нас не зробить добро ближньому, не захистить нашу країну, не допоможе згуртуватися громаді. Це гасло й надало загального настрою фестивалю.

Розпочалось дійство в суботу, 7 лютого. Рано-вранці «Погоулянка» вже наповнювалася пластунами. По реєстрації розпочалось урочисте відкриття. До коменданта фестивалю ст. пл. Яреми Духа, ЛЧ, була прикута увага численних журналістів. Не обійшло і без приємних несподіванок: подруга писарка в наказі зачитала, що ст. пл. гетьм. скоб Богдан Рак отримав Орден святого Юрія в бронзі за вдалу організацію ЮМПЗ 2012 року. Також традиційно для цього фестивалю низку пластунів та пластунок іменовано скобами та вірлицями, зокрема цього-річ в Україні іменовано першу вірлицю-обсерватора — Олю Михальську, пластунку з підготовчого куреня ім. Ганни Дмитерко-Ратич.

А потім розпочався театральний конкурс. Вистави куренів мали розвинути тему «Разом

ми...» Журі відзначило особливо якісну підготовку всіх куренів. Як це звичайно буває, серед вистав були переважно злободенні (присвячені тематиці Революції), філософські, гумористичні.

Крім того, учасники змагались у пісенному конкурсі «Здивуй публіку», де можна було використовувати тільки живі інструменти; у влучному мистецтві, де учасники могли вправлятися у малюванні на бетонній стіні, що межує з Центром творчості; в імпровізованій фотографії і конкурсі готових фоторобіт; у відеопрезентаціях, що розповідали про діяльність куреня протягом останнього року; у конкурсі афіш, які презентували участь команди в «Дні пластуна»; у змаганні в іграх на приставках X-бокс; в інтелектуальному змазії, у танцювальному конкурсі; у грі в гокей за допомогою роботів, що її організувала студія «LEGO Винахідник». Окрім цього, відбувались й інші акції, як-от забави в настільні ігри, благодійний ярмарок (зокрема, була можливість купити календар, присвячений пластунам — бійцям АТО), складання лілейки з конструктора «LEGO». І молодші, і старші пластуни могли урізноманітнити своє перебування на наймасовішій щорічній пластовій акції (участь у святі, за підрахунками організаторів, взяло більше 2000 осіб).

Неділя розпочалась Літургією, яку відслужив отець Михайло Димид, ОХ. Після цього всі повернулись до конкурсів. Найбільше, звісно, очікували заключних етапів інтелектуального змагу, конкурсу акустичної пісні та змагання «Міс та Містер ДП». Цього року в журі була справжня зірка — міс України 2014 року Андріяна Хасаншін. Але і серед пластунів на сцені виявили також чимало зірок та зірочок, які вражали глядачів. Порівняно з попередніми роками, рівень конкурсу суттєво зріс, і майже всі учасники отримали подарунки і титули.

А потім було нагородження. Перед врученням Чугайстра — гран-прі фестивалю, якого удостоїлася команда куреня ч. 23 ім. Степана Бандери та куреня ч. 44 ім. Зеновії Франко, — комендант сказав декілька прощальних слів. А після цього, як і в суботу, відбулася танцювальна вечірка.

«День пластуна» унікальний тим, що на фестивалі головні не організатори, а ті, для кого його організовують: тут абсолютна більшість учасників є одночасно і глядачами, і акторами у виставах. Це наче будова великого дому, у якому житимуть самі будівничі. Хіба не так ми мали б ставитися й до розвитку української спільноти?

Театральний виступ команди куренів ч. 14 ім. Соломії Крушельницької та куреня ч. 43 ім. Пилипа Орлика.

У Харкові знову залунало пластове гасло «СКОБ!»

ст. пл. прих. Олеся Коробко,
ст. пл. прих. Сергій Василенко

ФОТО З СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

28 та 29 березня 2015 року в Харкові відбувся дводенний ознайомчий семінар про Пласт, учасниками якого стали 30 осіб віком від 15 років. Така кількість зацікавлених є показовою, адже Пласт у Харкові лише починає своє життя. Гутірки для них проводили інструктори з Києва, Львова та Слов'янська — досвідчені пластуни з багаторічним стажем виховної та адміністративної праці: Марина Шелудешева (комендант), Захар Маковський (бунчужний), Руслан Рябокін, Дмитро Колесник, Наталія Медвідь. Писарем та інтендантом були харківські пластуни Олеся Коробко і Сергій Василенко.

Оскільки учасники семінару були майже не знайомі з Пластом, то теми гутірок обрано за таким принципом, щоб учасників поступово знайомити з українським скавтінгом.

На початку заходу члени проводу провели традиційне відкриття — традиційне для нас, пластунів, але невідоме і нове для учасників семінару. Згодом пластовий гімн і співані молитви викликали багато цікавих питань від учасників. Забігаючи наперед, хочеться відзначити лояльність і загальну зацікавленість учасників семінару — харків'яни прийняли Пласт з великим інтересом.

В перший день семінару інструктори розповіли історію Пласту, його мету і завдання, зміст пластової самовиховної методи. Не омину-

ли тем виховництва, адміністрування, інструкторства, праці для громади — всього того, чим може займатись доросла особа в Пласті.

На другий день учасникам було представлено практичне пластування, адже «суха» ідея без практичного змісту не дуже цікава. Життя в природі, основні форми пластових занять, пластовий однострій і впоряд — про все те, чим є Пласт у всіх його проявах, інструктори ділились під час своїх гутірок.

Сподіваємося, що організаторам вдалося досягти мети заходу — познайомити харків'ян з національним скавтінгом та почати процес розширення діяльності організації в області. Тепер і жителі Харкова знатимуть, чому скавти вітаються лівою рукою і як розшифровується загадкове пластове вітання «СКОБ!»

Головними партнерами і приятелями, які забезпечили проведення семінару, стали волонтерська організація «Help Army», благодійний фонд «Харків з тобою» та громадське об'єднання «Самопоміч», які підтримують Пласт у Харкові.

Посвідки і свідоцтва про проходження семінару отримали 26 осіб. Щоб отримати посвідку, потрібно було пройти невеличкий тест. Як бачите, пройшли його не всі, адже Пласт — це не просто велика гра, а ще й праця над собою. Але й такий результат для Харкова, де Пласт тільки-но піднімається, — дуже вдалий!

ст. пл. Христя Молдавчук, ЧоК

Пластовий авіаційний вишкіл **ЕШЕЛОН**

27—29 березня 2015 року в Івано-Франківську вшосте відбувся пластовий авіаційний вишкіл «Ешелон», який організували 7 курінь УСП та 18 курінь УПС «Чота Крилатих».

Основна мета вишколу — ознайомлення пластуників з військовою і цивільною українською авіацією. Впродовж двох-трьох днів учасники відвідують аеродроми, спілкуються з пілотами та слухають спеціальні гутірки з авіації. Цього року учасниками вишколу були юнаки та юначки з міст Західної України і Києва.

Перший день вишколу учасники провели в Івано-Франківській військовій частині А1349. Авіатори організували для пластуників екскурсію, розповіли цікаві історії з життя частини, про героїв, які захищають сьогодні українське небо, а також показали,

як ремонтують літаки-винищувачі і як проводять тренування військові пілоти.

«Ми стараємось прожити з ними хоча б один день, — каже комендант цього річного вишколу ст. пл. Володимир Максимчук, ЧоК — разом харчуємося, ходимо на летовище, вони розповідають про свою техніку, показують, що в нас це є і чим ми маємо себе обороняти».

Найцікавішим для учасників завжди є огляд контрольно-диспетчерського пункту

і метеостанції та військових літаків на аеродромі, де юнацтво має можливість сфотографуватися на фоні МіГ-29 і отримати відповіді на запитання від військових пілотів.

Наступного дня учасники вишколу відбули на коломийський аеродром малої авіації, де прослухали гутірки від професійних пілотів, які мають власні літаки, дізнались, що треба робити, щоб стати пілотом. Також в Коломиї відбулись демонстраційні польоти, піднятися в небо мали нагоду і пластуни.

Один з учасників вишколу, Давид Деркач, розповів, що вже вирішив пов'язати своє майбутнє з авіацією: «Спочатку батьки ставилися доволі скептично до мого рішення, але потім зрозуміли, що нічого вже не змінять. Переломним моментом став мій перший політ на літаку, відтоді все почалося, зав'язалося і дотепер мене тримає».

«Все тому, все тому, що ми пілоти, стали рідними братами літаки. Манять в небо нас пригоди і робота».
Фото з соціальних мереж

Увечері провід вишколу організовував прес-конференцію з Олею Михальською, першою в Україні вірлицею-обсерваторкою.

Учасники отримали відповіді на питання про летунську третью пробу, про літній спеціалізаційний табір «Чота Крилатих» і летунське пластування загалом, а ще весело провели час, забавляючись в традиційну чотівську інтелектуальну гру «Останнє дуло».

Курінь «Чота Крилатих» дякує всім учасникам та інструкторам «Ешелону» за цікаво і корисно проведений час. Запрошуємо всіх пластуників на наші летунські заходи, вишколи, а особливо на крайовий летунський табір «Чота Крилатих», який відбудеться в серпні 2015 року на пластовій оселі в Луквиці.

Щасливого лету!

ст. пл. Уляна Лайкіш, Верх.

Пласт там, де ти.

Прага — царство червоних дахів. Хто був на Малій Страні, зразу це збагне. Коли я туди їхала минулої зими, не знала про безліч парків і майданів, про круті старовинні вулички, шпацири над Влтавою та море дивовижних кам'яниць. І про українську громаду в ній нічого не чула.

В половині лютого 2014 р. я почала програму за студентським обміном «Ерасмус» в столиці Чехії. Українців не довелося довго шукати, бо вже через кілька днів вони згуртувалися, щоб проявити свою солідарність із загиблими та постраждалими на київському Майдані.

Мені в цьому гурті вдалося познайомитися з Наталею Дубаневич. Вона вчила мене смішної, на перший погляд, але такої цікавої чеської мови. До того ж, допомагала мені знайомитися з містом, щоб я почувалась у ньому не як чужинка, а як місцева мешканка. Хотілось чимось

віддячити дівчині — почала мізкувати. В мене був Пласт... Може, поділитися ним?

Моє захоплення Прагою передалося і моїм друзям. Багато з них відвідали мене. Захотілося показати красу цього міста друзям-пластунам. Підготувати пластовий захід у Польщі, збираючи порозкидане усюди юнацтво, — важко, а як же тоді проводити захід в іншій країні? Але взялися до діла. В Андрія Ребрика, референта розвитку Пласту в світі при ГПБ, дізналася про пластунку, яка перебувала на той час в Празі.

З Михаелою Мушинкою зі Словащини познайомилась біля Карлового мосту. Нас вже було двоє — можна починати! Безліч скайп-конференцій з юнацьким проводом з Польщі, і є — вдалося! Від 29 травня до 1 червня 2014 р. відбулася Міжкрайова Пластова Зустріч «ПрагУСС». Про Пласт багато можна розказувати, але його

Де ти, там Пласт

потрібно відчувати. Наталя Дубаневич стала учасницею «ПрагУСС-а». Три тижні пізніше, перед поверненням до Польщі, я іменувала її пластункою прихильницею. Коли я виїжджала, на навчання до Праги приїхав Юрій Мушинка, брат Михаели. На короткій зустрічі ми вирішили, що потрібно збільшити кількість пластунів і здобути більший досвід в пластуванні. Отже, червень 2014 р. — троє пластунів у Празі.

2015 рік. Я знову в царстві червоних дахів. Пластун словний. Михаела, Юрій і Наталя відбули різні пластові вишколи і табори та зібрали гарну команду молодих людей. Творити нову пластову організацію вони ще не в силі, тому вирішили приєднатися до Пласту — Організації Української Молоді в Польщі як осередок у Празі. 26 квітня у присутності представника ГПБ Андрія Ребрика ініціативна група на чолі з

трійкою знайомих мені вже пластунів оголосила про створення осередку.

Думаю: «а мене мало тут не бути». Адже на обмін я мала поїхати в Італію, і тільки тому, що знайомі дуже просили поміняти місце, поїхала в Чехію.

Прага — місто відкрите і байдуже до зайвого, це місто пива і жирної їжі, це місто іронії і доброго жарту, це місто атеїстів і нових християн, це місто бароко і сецесії, це місто Дворжака і Мухи, це місто горбів і Влтави, це місто відпочинку і мостів. Мостів між різними берегами. Різних мостів. Одним з них був міст у майбутнє для українських емігрантів у ХХ ст. Згадаймо хоча б Івана Пулюя, Олега Ольжича чи Харитину Кононенко. Прага може стати мостом і для сучасних пластунів, мостом до створення Крайової пластової організації.

Пл. уч. Наталя Дубаневич складає Пластову присягу. Прага, біля пам'ятника Т.Шевченку. 25 квітня 2015р.

Установчі сходи пластової групи у Празі, 26 квітня 2015. Фото Х. Петрінко

пл. сен. Ольга Свідзинська

ФОТО З СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

(Закінчення)

Про Донбас

До Львова я приїхала одразу після закінчення школи, щоб вступити до університету. Мала запрошення, як казали колись в Галичині, «на стацію» від пана Мирослава Меркуна, активного члена Львівського крайового братства вояків ОУН-УПА. Тоді й познайомилась із дивовижною жінкою, представницею давнього роду Корончевських Антоніною Меркун, мамою Мирослава. На жаль, наше знайомство було дуже коротким. На той час пані Антоніна мала вже 92 роки, але господарювала вдома сама. Одного дня, поки я їздила по пластових таборах, а Мирослав перебував у Моршині, де Спілка політичних в'язнів і репресованих, до якої він належав, будувала санаторій (зараз реабілітаційний центр ветеранів ОУН-УПА «Говерла»), пані Антоніна впала в хаті і зламала стегно. Восени її не стало.

Пані Антоніна відбула з родиною заслання в Сибіру, там поховала чоловіка. Була сильною жінкою. Напевно, радянські репресії найкраще гартували характери. Хоча ні: без залізної волі й бажання жити наперекір усьому люди в тих умовах здавалися. Вона не здалася. І Україна була для неї найвищою цінністю.

Не пригадую, при якій нагоді у нас виникла ця розмова, але, напевно, це найяскравіший спогад із нашого спілкування. «Чим ви всі займаєтеся? Потрібно їхати піднімати Донбас!» — категорично наказувала пані Антоніна. Мені, очевидно, боліла доля власної малої батьківщини, тому почала говорити щось про Крим. «Та що твій Крим? Це неважливо! Потрібно піднімати Донбас. Якщо не українізуєте Донбас — втратите Україну!»

Її слова стали несподівано актуальними 2004 року, коли отрута суспільних болячок почала розливатися по Україні. Болячки у нас були всюди, але тут виявилися найнебезпечніші. Вже тоді ми дуже болісно відчували наслідки своєї бездіяльності. Хоча мало хто саме так сприймав ситуацію. І тоді вже мені, слідом за

пані Антоніною, доводилось пояснювати львів'янам про втрачені можливості і про наслідки, які це може мати для країни. Ентузіазм швидко згасає, і після якогось року скандування «Схід і Захід разом!» громадськість знову почала стару пісеньку: «А все-таки ми різні». Адже набагато простіше визнати фатальний розлам України по Дніпрі, знижувати плечима і казати: «Та ми їх ніколи не переробимо». А десь на побутовому рівні просторікувати про те, що «в разі чого» Галичина відділиться від того «клятого сходу», бо ж «вони тільки заважають».

Українці ніколи не любили кордонів, які штучно створювали між частинами України окупанти. Але ті кордони, які створювали самі, здебільшого у власних головах, вважали чи не священними. Так тривало від часів Козаччини, «чорних рад», на яких переможцями виходили ті, хто густіше сипав золотом і красивіше балакав. У 1920-х пластуни чи не першими зрозуміли шкідливість т.зв. «сокальського кордону», яким Польська Річ Посполита обмежувала передусім культурний обмін між Галичиною і Волинню. Численні пластові водні мандрівки Волинню і Поліссям мали на меті не стільки опанування плавзасобами, скільки спілкування з людьми. На кожному місці постою мандрівники перш за все шукали контактів з місцевими селянами, запрошували на ватри, розповідали про те, що знали. Після відродження Пласту ми замкнулись у власній шкаралупі, дуже нерадо когось до себе допускали, а тим більше нерадо висувались самі. «Місцеві» для сучасного пластового табору — завжди загроза, в якій частині України це б не було. І «місцеві» це завжди відчують і починають робити капості, щоб відстояти свої права на зайняту територію. Навіть експериментальний таборовий етап «село», запроваджений колись на «Легіоні», референтура табору дуже швидко ліквідувала. А щось таке як підгодовування місцевих пастушків на кухні новацького табору, як це було колись в Старяві за інтендантства Івана Кліща, зараз взагалі є немислимим...

Якби ми знали Україну та її людей, якби цінували Слобожанщину не менше від Гуцульщини, зараз було б набагато легше у інформаційній війні. На превеликий жаль, ми дізнаємося про ті чи інші місцевості лиш тоді, коли там стається щось негативне. Ми налаштовані бачити і сприймати погане. Те, що добре, ніби мусить

бути само собою. І дивуємося, що, виявляється, Слов'янськ — це чудовий курорт, а Сіверський Донець — річка, по якій також цікаво сплавлятися, громада Ізюма спроможна організувати тривалу толоку в закинутому парку на диво всій Україні, а в Бердянську теж є море...

Не знаю, чи багато людей пам'ятає антивоєнні мітинги в Донецьку і Луганську. Частина їх учасників уже давно роз'їхалася по вільних містах і селах, бо власне життя і безпека рідних дорожчі за рідний дім. Одні не вірять, що колись повернуться, бо не знають, чи зможуть бачити очі зрадливих сусідів. Інші живуть лиш пам'яттю і мріють потрапити додому. А є ще ті, хто залишився. Кого, як і за радянських часів, страшно називати, щоб раптом не нашкодити, хоч страх цей наївний, адже окупанти давно усіх знають. Там живуть в постійному страху опинитися в застінках чи підвалах, але таємно доглядають чи переховують наших поранених, знаходять однодумців, слідкують за ситуацією на фронті, дратуються від кожної вістки про переговори і домовленості. Деякі партизанять. Чим менше ми про них знаємо, тим партизанять успішніше. Часом їхніх загиблих окупанти, як і в часи УПА, не дозволяють ховати. Тільки причини тепер прозаїчніші: окупантам не вистачає моргів і цвинтарів для своїх...

І ще Донецьк молився. Довго і витривало молився. Ще в березні 2014 зібрались в самому центрі міста представники різних конфесій і почали щоденну молитву за мир в Україні. Просто: за мир. Їх розганяли, арештували священників, деяких примусили виїхати «протягом 24 годин». До останнього протримались, здається, тільки протестанти, але в окупантів вони «поза законом». Коли стало небезпечно збиратися навіть по хатах, стали молитися приватно.

Я питаю львів'ян: а ви на таке здатні? Ви можете щодня збиратися на молитву — не щонеділі в церкві після Літургії, куди більшість приходить «для годиться», а з власної волі? Не тоді, коли безпосередньо життю вашому нічого не загрожує, а тоді, коли на голову летять уламки від стрілен різних «градів» і «ураганів»?

Більшість із нас не була раніше на Донеччині. У когось «по той бік» з'явилися тепер віртуальні друзі в соцмережах. У когось є реальні знайомі, родичі. Поки там б'ється хоч одне українське серце — ми відповідальні за нього. А воно точно не одне.

Роздуми на тлі українського спротиву

з ненаписаного
нотатника

«З молитвою за Україну», м. Донецьк, 17 квітня 2015 р. Фото fotofact

Наша війна — це більше війна за нас самих. За нашу честь і за нашу свободу. Це дуже добре розумів Сашко з маленького містечка Щастя на Луганщині, який свого часу сказав своєму синові: «Мені дуже шкода, що на твою долю не випала війна за честь країни. Бо якби ти пішов на ту війну і повернувся живий, я був би впевнений, що решту життя ти проживеш достойно».

Про майбутнє

Люди хочуть знати майбутнє. Люди взагалі хочуть знати все, чого не знають. Колись, коли я вперше стикнувся з Пластом на вишколі виховників УПЮ, а було це на початку грудня 1991 року, наші думки також були зайняті майбутнім України. Щойно відбувся референдум і перші президентські вибори. Зайве й казати, що вислідами ми не були задоволені. Тоді один з учасників вишколу в якійсь перерві між гутірками сказав мені: «А ти думаєш, то так скоро все стане? Ні. Після теперішнього матимемо ще двох поганих президентів-чоловіків, а потому прийде жінка, і аж тоді буде Україна». Не знаю, чи його то було власне передчуття, чи й справді популярне в січні 2014 «пророцтво Будзинського» було записане ще на зорі нашої Незалежності. Очікування на спасительницю жіночої статі

загалом характерне для українського національного характеру — свого часу я розвивала теорію про те, що Козаччина і подальші століття сприяли виродженню українських чоловіків, які були сильні і відважні у боях з ворогом, а вдома чи на зимівниках потрапляли «під каблук» до жінки, яка, як говориться в одній народній казці, ними «всі кутки витирала». Нехай пробачать мені читачі-чоловіки, але такі характерні риси, як невміння приймати рішення, коли воно мусять бути авторитарним, невміння вимагати послуху від підлеглих та самоусунення від поточних проблем протягом багатьох років шкодили нашим державникам. Але жінка не розв'яже ніяких проблем тільки тому, що вона жінка! Ніяким чином не можна розраховувати, що хтось розв'яже наші проблеми, поки ми лежатимемо горічерева в холодочку і чекатимемо, що вареники самі пострибають до рота (як це робить популярний фольклорний персонаж). Добре буде не тоді, коли «прийде» одна якась особа, а коли ми перестанемо сподіватися на порятунок від доброго правителя. Так само не стане раптово добре від магічного «перевертання прапора» (певно, кожен стикався з людьми, які щиро вірять, що в Україні всі негаразди через прапор, який, мовляв, навмисно перевернули — далі, залежно від уподобань адепта, називається прізвисьце «зловмисника»

чи доба в історії України, коли ця жахлива подія відбулася, — і щойно відновиться «колірна справедливість», усе в нашій країні владнається... само собою). Само собою не буде нічого. Це вже зрозуміли зараз тисячі волонтерів, про це говорили звичайні учасники протестів на Майдані.

«Пророцтво Будзинського» справдилось в частині дат: ювілей Шевченка Україна відзначала вже без диктатора. До речі, спростовуючи авторство цього пророцтва, Церква оприлюднила деякі цікаві факти з життя о. студита Германа Будзинського (у хрещенні — Григорія), який на початку 1920-х років був дуже активним членом 1 пластового полку ім. Петра Конашевича-Сагайдачного у Львові. Тож ці інформації дозволили доповнити довідку про видатного пластуна.

Наше майбутнє матиме перспективу за умови утвердження трьох складових: чесна праця кожного для спільного добра (про це вже було вище), свобода і віра в Бога. Про свободу говорилося також багато. Окрім звільнення душевного потрібне, як не банально це звучить, повне очищення України від окупантів. Залишивши невелику частину чужого війська на нашій землі, ми дали йому змогу в будь-який момент розвернутися в армію. Це й сталося. 1991 року, за кілька днів до проголошення Незалежності

на фестивалі «Червона рута» в Запоріжжі пролунала пісня львівського співака Василя Чудика, у якій він виклав своє бачення змін у державі. Головної умови, яку автор повторює у кожному куплеті — «останній ворожий (совітський) солдат перетне наш кордон» — ми так і не виконали.

А потребу у вірі змалював простими і зрозумілими словами Митрополит Андрей в останні хвилини свого життя. Ці слова записав свого часу і передав нам інший пластун — о. Йосип Кладочний, який чергував коло смертного ложа Митрополита (див. книгу Петра Шкраб'юка про життя о. Кладочного «Виноградник Господній»): «Україна увільниться зі свого упадку та стане державою могутньою, з'єднаною, величавою, яка буде дорівнювати другим високорозвинутим державам. Мир, добробут, щастя, висока культура, взаємна любов і злагода будуть панувати в ній. Все те буде, як я кажу; тільки треба молитися, щоби Господь Бог і Мати Божа опікувалися все нашим бідним, замученим народом, який стільки витерпів, і щоби ця опіка тривала вічно. Прощаюся з Вами. Будьте сильні і стійкі в вірі, витривалі і ревні в служінні Господу Богу!»

Вірю, що так воно й буде, якщо наші молитви будуть такими ж щирими і сильними, якими вони були на Майдані. Бо з нами Бог!

ст. пл. Олена Глазунова, Княгині
голова донецької окружної пластової старшини

Маріуполь. Там вірність Україні пізнають через війну

Foto transfera media

Рік 2014-й був незвичним для Донецької округи. Багато чого змінилося всередині і назовні. Багато людей покинули свої домівки у пошуках мирного життя... Про події в Маріуполі я чула переважно з новин: обстріли, жертви, наступи і звільнення...

І ось я на місці. Потяг з Києва їде більше 20 годин і прибуває в середині дня. У станичного в цей час уроки в школі — зустріти не може, але за його інструкціями вирушаю з вокзалу двома транспортними засобами, з пересадкою в центрі міста. Пройшлася центром. Деінде зустрічаються нагадування про минулі події — спалена адміністрація, вказівки до бомбосховищ, написи «Слава Україні!» і «Новоросси́я». Вдивляюся в обличчя людей — намагаюсь зрозуміти, чим вони живуть, що в їхніх думках, на чиему боці вони стануть, коли виникне потреба?

За деякий час виходжу на зупинці недалеко біля моря. Хвилина, і біжить друг Геннадій з вибаченнями. «У мене ще один урок, а потім я у твоєму розпорядженні, Олено», — каже і заводить до свого кабінету біля спортзалу. Геннадій викладає у звичайній школі фізкультуру, цивільну оборону та християнську етику. В його кабінеті — старенький комп'ютер, кубки та нагороди за перемоги і фото із заходів, де він незмінно приходить в українській вишиванці.

«Не всі в школі ставляться до моєї української позиції з підтримкою. Раніше це було цікаво і традиційно, зараз це або «потайки прихильно»,

або «відкрито вороже». Мені все одно, я свою позицію маю і змінювати не збираюсь», — відповідає Геннадій на моє питання щодо ставлення колег до його громадянської позиції.

В станиці зараз восьмеро дітей: 3 хлопці і 5 дівчат. Станичний із захватом розповідає про них, показує фото з місцевих заходів. «Цього року я ніколи нікого не вмовляв йти за мною на мітинги, акції підтримки та блокпости для передання допомоги. Я просто зголошував ініціативу, а діти самі йшли. Я радий цьому».

Однак з певного часу він перестав прив'язувати дітей до себе в соціальних акціях і в місцях збору великої кількості людей через можливість провокацій та диверсій. «Я педагог, здоров'я і життя дитини — найважливіша цінність».

Ввечері їдемо на базу батальйону «Азов». Дорогою Геннадій багато розповідає про події цього року. «Якось, разом з однодумцями-дорослими, які колись були активними пластунами, а зараз є просто активними, декілька разів протягом дня намагалися доїхати до одного з блокпостів, щоб передати хлопцям буржуйки: то «тихо (не стріляють) — приїжджайте», то — «ні, не їдьте, обстрілюють». Вздовж однієї з алеї місцевого парку на кожному дереві видніються намальовані українські прапорці. «Спочатку хтось намалював російські прапорці, потім їх українськими замалювали. Далі хтось на українських свастику намалював, і вже зараз їх знову поновили».

Календар «Не зломимо своїх присяг» на передовій! Геннадій Іванченко (справа) і Наталя Коцкович (працівник прес-служби полку «Азов»), одна з героїнь календаря.

Минуло два тижні після обстрілу Маріуполя... В руках у Геннадія ще теплий, в прямому сенсі, «подарунок «от рузского мира»... Фото з Facebook Геннадія Іванченка

Діячі культури — письменники, співаки, музиканти підтримують дух жителів Маріуполя.
Фото з Facebook Геннадія Іванченка

Дорогою Геннадій купує солодощі до чаю — гостинці. На територію розташування батальйону не пускають, але ми й не просимося. Біля воріт нас зустрічає хлопець — пластун зі станиці Северодонецьк. Радіє зустрічі, дякує за гостинці. Та неможливо не помітити глибоку втоми в молодих очах.

Як і в більшості людей, моїм першим питанням було: «Коли закінчиться війна?» «Не знаю, — відповідає він. — Взимку буде спокійніше, а навесні — хтозна». Десь далеко чути артилерійські постріли. «То не бої, то сторони пристрілюються — тактика», — зітхає він. Ще на багато питань він відповів. Про побажання пластунам з інших частин України сказав: «Я бажаю вам ніколи не відчувати, що таке війна».

Наступного ранку ми зустрілися ще з одним дорослим пластуном, який активно не пластує, але більше проявляє себе як громадянин. З тієї

розмови можна скласти книгу «Фронтові нотатки пересічного українця» — стільки вони вдвох з Геннадієм, один одного перебиваючи, розповідали. Скільки натхнення в їхніх словах, стільки ж дії в їхніх руках!

Вже наприкінці мого перебування в Маріуполі зустрілася у школі з юнаками і юначками. Після того, що я дізналася і що відчула через спілкування з усіма цими людьми, перше, що я змогла сказати цим дітям: «Дякую!».

Я дякую цим дітям за те, що вони залишаються вірними Україні. Залишаються вірними там, де є найбільше спокуси зневірись. З ними були діти, які тільки зацікавилися Пластом, але це підлітки, які своїми діями доводять, що вже є такими, якими ми хочемо, щоб були пластуни.

Ми вчимо бути вірними Україні, а там діти пізнали вірність через війну.

Фото vtm nieuws

Про воєнні реалії — з бійцем добровольчого батальйону

Його обличчя, захованого за балаклавою, ви не побачите. На це є вагомі причини, як, зрештою, й у багатьох добровольців: рідні цього бійця досі залишаються на тимчасово окупованій українській території.

Він не втівав від війни, як деякі його земляки, а зі зброєю в руках захищає цілісність Української держави, і дякує Господу за кожен прожитий день. Як і всі вояки, він небагатослівний. Позналилися ми наприкінці 2014 року, коли мій співрозмовник побував на Львівщині, про що мріяв віддавна. Розговорилися про війну на Сході...

Знайомтесь: доброволець сотні Ісуса Христа, згодом — батальйону захисту Маріуполя «Діва Марія», який не називає свого справжнього імені та рідного міста.

— Наскільки можна, розкажи, будь ласка, про себе, хто ти і звідки.

— Я народився на Донбасі, у невеличкому шахтарському містечку. Мені 34 роки, за спеці-

яльністю — електрослюсар. Навчався у своєму місті, працював шиномонтажником. Одружений, поки що дітей не маю. Дружина залишилася там... Можеш називати мене Євгеном.

— Ти перебував у місті, наповненому проросійськими бойовиками в час активних військових дій, бачив наслідки розгулу сепаратистів, їхню поведінку.

— Так, я їх бачив, коли прийшли в наше місто. Розпочалися бойові дії (наприкінці липня — на початку серпня). Я до того планував піти воювати, а після — тим більше. Однак чітко не знав, куди йти, в який підрозділ, бо не проходив строкової служби. Вдома ми очікували, коли була перша та друга хвилі мобілізації: може, до нас прийде повістка... Але сказали, що беруть тих, у кого є військові спеціальності, бойовий досвід, тих, хто пройшов військову службу.

Підбирав якийсь з добровольчих батальйонів. З телебачення довідався про «Азов», «Донбас», «Дніпро-1». Нацгвардія та підрозділи Збройних Сил України дислокувалися недалеко

Фото з соціальних мереж

від мого міста. Думав туди. Але потім, коли вони надто оточили себе блокпостами, не було можливості пройти туди. На блокпостах на тебе звертали б увагу, хто ти — не дай Боже, у тебе ще й військова форма, то міг потрапити у неприємну ситуацію.

— **Що тебе підштовхнуло взяти до рук зброю?**

— Людям зі здоровим глуздом було зрозуміло з самого початку, що справа зовсім не у сепаратистах, а у російському вторгненні в нашу країну, тобто порушенні наших кордонів і взагалі загрозі життю людей. Вони прийшли, щоб «качати» права, вказувати, як нам жити. Це посягання на нашу свободу.

— **Отож ти дістався Маріуполя, сотні Ісуса Христа...**

— Бог так скерував, що я потрапив у цю сотню. А до того в моєму місті були бойові дії. Невідомо за чийм наказом наші війська відступили. Сподівався, що місто звільнять і я приєднаюся до наших військ, піду з ними. Не так сталося, як гадалося. Ще трохи почекав, близько тижня, вже фактично переховуючись від сепаратистів. Адже й зачистки у нашому місті були, чоловіків вишукували. Пенсіонерів і дітей не рухали, а тих, хто здатен тримати у руках зброю, шукали. Хоча вони говорили, буцімто шукають зброю.

У нас з дружиною не йшлося про те, йти чи не йти захищати Донеччину, а про те, як краще це зробити. Я не міг сидіти вдома, вийшов тихо з хати, нічого не брав зі собою, навіть паспорта, бо якби мене упіймали з військовою формою, то було б лихо.

Навмання пішов. Моє перше завдання було: вийти з цієї окупованої зони, потрапити до наших, далі — у добровольчий батальйон або армію, мені було абсолютно все одно.

Дістався Дніпропетровська. Там прийшов у батальйон, а мене відправили у Маріуполь. Не знаю, так Бог покерував. Тих хлопців, які зі мною їхали, в батальйоні і залишили, а мене чомусь відправили у сотню Ісуса Христа. Там і залишився.

— **Яка тепер ситуація у твоєму місті?**

— Складна. А як може бути в умовах окупації?! Хоча, мобільний зв'язок є, але не завжди. Люди вже помітили: якщо сепаратисти хочуть обстріляти українські позиції, особливо «градами», вони глушать весь мобільний зв'язок. Зателефонувати практично неможливо, лише на міський телефон.

— **Знаю, що тут, на Львівщині, ти провів кілька занять з першої медичної допомоги в екстремальних ситуаціях. Відзнято навіть відеоролик на цю тему. Звідки такі знання?**

— В нашій сотні проводили такі курси. Очолювала цей напрямок Оксана Корчинська — куратор медичної служби. Вона була відповідальною не тільки у нашій сотні, нашому батальйоні, вона дуже багато допомагає і військовим із ЗСУ, Національної гвардії. В принципі, у всьому Маріуполі курує. Завдяки їй спеціально приїжджають волонтери, які розповідають про сучасні військові медичні аптечки, як ними користуватися. Ми проходили практичні заняття, приїжджала група волонтерів з Києва, з ними старшим був лікар-американець, який свого часу брав участь у медслужбі військ НАТО.

— **Яким є твій досвід участі у бойових діях? Без військової служби, мабуть, нелегко було. Які відчуття в людини, яка потрапляє у горнило війни?**

— Перший бойовий виїзд — Іловайськ. Було не те, що страшно, не уявляв реальної картини, що доведеться робити, як поводитися. Страх як такий? Були переживання зрештою, всі люди реагують по-різному. Але скажу так: після першого бою я не склав зброю, не повернувся додому, не поїхав у спокійніші місця просити статус переселенця.

— **Гарні відгуки про твою сотню: один за одного стоїте горою...**

— Не хочу пафосно казати, стараюся бути чоловіком і віруючою людиною. І добре, що маю однодумців. У нашій сотні багато чого зав'язано на релігії. Якщо стану молитися чи перехрещуся, на мене нормально реагують (бо так є не всюди), друзі відповідно до цього ставляться. Важливо, що все базується на вірі. Розумієш, без Бога ми нічого не можемо зробити. Якщо Він з нами — тоді перемаємо.

— **Ти зараз вперше на Західній Україні?**

— Так.

— **Які враження від Львова, Галичини?**

— Мені дуже сподобалося. Але насправді у Львові я б не хотів жити постійно — щоб не зруйнувати для себе ту казку, в яку потрапив. Якби тут залишився на постійно, неодмінно звик би. Є, звісно, відчуття, що це не схід. Здається, та сама країна, та ж назва, але спілкування з людьми наче різне. Далися взнаки радянські часи. Всі у нас звикли жити без традицій, без віри, аби лишень робота та зарплата, аби купи-

Військовослужбовець батальйону «Діва Марія» молиться біля хреста, встановленого на березі моря. Фото ipress.ua

ти те і те, а духовного розвитку не було. Тепер нарешті починається відродження.

— **Незабаром знову повернешся у воєнні реалії Донбасу... Як ти вважаєш: потрібна там присутність добровольчих батальйонів чи, може, покластися на Збройні сили?**

— Однозначно, потрібна, бо як би не хотілося говорити про уряд, та насправді він не найкращий. Після Євромайдану багато чого зовсім не змінилося. Присутність на сході добровольчих батальйонів стримує деяких представників влади від непотрібних вчинків. Добровольчі батальйони, як не парадоксально це звучить, як кістка в горлі для нечесних чиновників та депутатів. Військовими значно легше можна покерувати, бо по-різному той чи інший боець потрапив на фронт. А добровольці, в основному — це ті, які усвідомлено пішли захищати свою землю, країну, і вони просто так не здадуться і не дадуть можливості владі здавати позиції. На жаль, всі знають, що у нас в армії досі існує зрадництво. Є ті, хто продався росіянам, працює на них. З цим теж потрібно навести лад.

— **Маріупольці вже звикли до присутності підрозділу, в якому ти тепер проходиш службу. У них, певно, особливе ставлення до добровольців. Навіть можна почути від простих людей: «Хлопці, ви звідси нікуди не йдіть!»**

— Багато маріупольців розуміють, що ми — прості люди, не професійні військові. Просто ворог на нашій землі винен в тому, що тепер у нас в руках зброя. Звідси і тепле ставлення мирного населення. Довіру людей треба було заслужити.

Боець-доброволець «Євген». Фото Ю. Леськова

— **Може скластися враження, що ми вже звикли до війни. Громада розхолоджується, люди часто поринають у власні життєві клопоти. Зрозуміло, це негативно впливає на волонтерську активність. Що скажеш з цього приводу?**

— Гуманітарні акції дуже потрібні. На жаль, на рівні держави і далі немає відповідного забезпечення війська, не кажу вже про добровольців. А в нас 60-70% (боюся помилитись) — це допомога волонтерів. Якщо 30% помочі від держави — то вже було б багато. Все тримається на волонтерах, на громадських активістах. Якби не вони, то давно багато бійців розчарувалося б. Як воювати, якщо немає чим і в чому?! Саме підтримка волонтерів не дає впасти духом. Тому велике спасибі їм.

— **Дякую тобі за розмову і бажаю якомога швидше мирного неба над нашим українським Донбасом.**

Розмовляв пл. сен. Юрій Леськів, СМ

ст. пл. Богдан Братасюк:

Це було свідоме рішення — іти захищати Батьківщину

— Зараз ти служиш у Військовій службі правопорядку Збройних Сил України. Як давно ти в армії?

— Мене призвали до війська у квітні 2013 року. Я не вагався, чи йти служити. Це було моє рішення, адже ще змалечку я мріяв носити військову форму, дізнатись, що таке армійське життя, навіть хотів реально «повоювати» (не знаю чому, але мене це завжди вабило). Напевно, саме тому я жодного разу не пожалкував про свій вибір. Я хотів здобути життєвий досвід, який знадобиться мені в майбутньому, змужніти, знайти нових друзів, так би мовити — іншими очима поглянути на світ. Так і сталося. За час служби я здобув неоціненний досвід не тільки

в побутових речах чи спілкуванні зі співслужбовцями, особливо з командирами, а й в управлінській сфері (вже на п'ятому місяці служби мені надали звання молодшого сержанта).

— Як тобі зараз в АТО? Були якісь важкі завдання? На яких точках ти стояв? Що було найскладніше?

— Служба в армії дала мені багато досвіду, і зараз я продовжую його здобувати в зоні АТО. Поїхав за власним бажанням, адже думаю, що кожен, хто вважає себе чоловіком, повинен ставати на захист Батьківщини. Зараз знаходжусь неподалік Луганська, в м. Сіверодонецьк. Тут на нас покладені завдання з підтримки спокою в місті, затримання осіб, пов'язаних з бойо-

Богдан Братасюк (справа) з військовослужбовцями-побратимами.

На блокпосту. Фото «100 кроків»

виками, або ж самих бойовиків, недопущення незаконного вивозу та ввозу зброї і боєприпасів (блокпости), а також бойові виїзди. Життя тут є непередбачуване — ніколи не знаєш, що буде через 5-10 хвилин. В один момент ти лежиш на ліжку, а через 3 хвилини вже повністю зібраний, стоїш готовий до виїзду. І так цілодобово.

Найскладніше для мене за час АТО було ховати кращого друга, з яким прослужив півтора роки, пліч-о-пліч... Він завжди казав: «Якщо не ми, то хто?»

— Чи стали тобі в пригоді пластові навички? Яку роль відіграв Пласт у твоєму рішенні піти до війська?

Пласт з самого початку зацікавив мене, ос-

кільки там є справжня організація, однострій, навчання — щось дуже схоже до армії. Окрім того, Пласт закладає в голови молоді українську ідею. В юнацтві ми гралися у Велику Гру. Різні легенди на таборах, теренові ігри, нічна стійка — кожен пластун через це проходив, а сьогодні для мене ця Велика Гра продовжується — на сході України. А ще саме Пласт дав мені багато практичних навичок, які не раз ставали мені в пригоді під час служби: пристосовуватись до швидкозмінних навколишніх умов, мати нові знайомства, перебувати на полігоні, серед лісу (згадую вмільості «самозарадність» і «два пера»). Я також вдячний пластунам за допомогу під час підготовки до виїзду в зону АТО.

— Як ти бачиш теперішню ситуацію? Які настрої в твоїх друзів, солдат?

— Ситуація дуже нестабільна і неоднозначна. Перебуваючи на звільнених територіях, що перед тим були окуповані, я зрозумів, що навіть зараз більшість населення налаштована проти нас. Це, я вважаю, наслідок роботи, яку проводили наша попередня «влада» і російські спецслужби протягом останніх років 5-6. Але тим не менше, абсолютно всі військові переповнені оптимізмом та вірою у перемогу! Всі докладують максимум зусиль, щоб наблизити її.

— Що побажаєш волонтерам, друзям, пластунам?

— Я, як і всі військові, дуже вдячний волонтерам, друзям, пластунам та іншим добрим людям, які допомагають нам. Адже якби не вони, нас би вже не було... Я вважаю, що без них не те, що одягнути не було б що, а й навіть харчування могло б бути проблемою! І хочу побажати всім, хто бере участь в допомозі армії, сил, віри в перемогу й мирного неба над головою.

Перемога буде за нами! Слава Україні!

Розмовляв ст. пл. Андрій Ребрик, ЦМ

Ст. пл. Богдан Братасюк,
молодший сержант у 3-му відділі
спеціального призначення
Військової служби правопорядку
Збройних Сил України.
До Пласту вступив у 2009 році,
член гуртка
«Ті, що на місяць виють»
45 куреня УПУ
ім. князя Федора Корятовича
в Ужгородській станиці.
Пластову Присягу склав
13 березня 2010 року.

Богдан разом з батьком,
бійцем-добровольцем.
Фото «100 кроків»

пл. сен. Оксана Постолян

ФОТО З СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Якщо можеш — зроби!

Добродійство завжди було присутнє в нашій родині. Ця ниточка — робити добро, допомагати бідним сім'ям, дітям, — тягнеться в родині з глибокого клубка-коріння. А вже волонтерством почали називатися такі справи зовсім недавно, в часи, коли над нашою країною нависла серйозна небезпека.

Великий неспокій вселився у нашу оселю з початком Революції Гідності. День у день ми з Мироном зранку виїжджали з дому в Бережани і поверталися, коли вже стемніло надворі.

23 листопада 2013 р. у Бережанах було створено Штаб національного спротиву, у який увійшли активні бережанці. Ніхто з нас тоді не сподівався, що це невдоволення переросте у щось таке велике. Ніхто й не припускав, що може пролитися кров молодих патріотів, та ще й тих, кого ти проводиш на Майдан.

Миرونу довірили бути касиром, адже люди з початком Майдану почали приносити гроші, їх потрібно було облікувати і розпоряджатися за рішенням Штабу. Загалом за час Майдану було зібрано понад 300 тисяч гривень. І це завдяки жителям Бережанщини і друзям з української діаспори.

Я займалася відправкою бажаючих до Києва і з Києва. Домовлялася про транспорт, організовувала поїздки. Словом, телефон наш не змовкав ні вдень, ні вночі. Ми приймали харчі від мешканців сіл району і Бережан, пакували і відправляли у Київ, кожен день на площі Ринок відбувалися молебні за мир в Україні, проводилися віча, на яких закликали людей не бути пасивними. Бувало, що харчами були закладені музей Богдана Лепкого, територіально-інформаційний центр, екологічний клуб «Край», а коридор ратуші — дровами. Усі працювали так злагоджено, так дружно, на одному подиху. Усі хотіли одного — перемоги над злом. І цього хочемо досі. Ми були втомлені від такої бурхливої діяльності під час Майдану. Приватного життя для нас просто не існувало.

Але коли російський чобіт ступив на нашу українську землю, ми зрозуміли, що не залишимося байдужими. В соціальних мережах читали про потреби солдатів, відразу реагували. Що могли надіслати «Новою поштою» — надсилали, а щось передавали в Центр допомоги воїнам АТО в Бережанах. Можна сказати, що ми знаємо про деякі речі не з телебачення, не з пліток,

зустрічі у Слов'янську: на фото зліва — з волонтерами та пластунами, на фото справа — з бійцями батальйону «Січ». Фото з Facebook Оксани Постолян

адже мій брат пішов служити добровольцем, а син — офіцер ЗСУ. Тому не тільки допомагаємо максимально, а ще й залучаємо до добрих справ односельців, друзів і знайомих.

Коли в Артемівську лікарню звозили поранених під Дебальцевим, усі наші знайомі відгукнулися на заклик відправити в лікарню медикаменти, постільні набори, ковдри, матраци та засоби до прання. Учні Бережанської гімназії теж активно долучалися. Співпрацюємо ми і з волонтерками зі Слов'янська — Мариною Даниловою та Мариною Гринівською, Ларисою Коваленко. Вони знаходяться ближче до фронту, тому краще знають про потреби там. Цими дівчатами варто захоплюватися. Вони для нас — ідеал волонтерства. Весь свій час, весь заробіток вони витрачають на солдат. Ось що є волонтерство, якому ми кланяємося і якого нам усім потрібно навчитися. Ми часто тепер спостерігаємо, як деякі люди веселяться, відпочивають... А нам хочеться кричати: «Не будьте байдужими! Україна в небезпеці!» Якщо кожен з нас зробить все, що від нього залежить, чим може допоможе армії, то мир і спокій швидше прийде в нашу країну.

Буває, що люди дивуються, що ми беремо на себе відповідальність зі збору харчів солдатам. Але хтось же повинен це робити? То чому не ми?

Переважно ми передавали зібрані речі солдатам кимось, а після Великодніх свят вирішили

поїхати самі. Жителі с. Жуків зібрали харчі, ми накопили м'ясних виробів, адже перед святами величезну свиню привіз до нас спонсор. Кошти на поїздку вислали нам друзі з Ковентрі (Англія) — Джон Бай, Роман Лещишин, Тарас Цюряк, Влодко Гнатів, Андрій Джміль, Піт Мельник, Мік Абрам'юк, Стефан Колісар, Д. Барський, Зенон Джула, Б.Лучка, Мік Барський, Стефан Лучка і Оксана Віятік з Італії. Ми їм дуже вдячні! Бо знаємо, що їм зараз важко з коштами, але вони кожен раз відгукуються на прохання допомогти пораненим військовим. Значить, душа їхня тут, в Україні.

Звичайно, хотілося нам побачити більше. Але Піски обстрілювалися, волонтерів близько не пускали. Тому ми вивантажили половину харчів в Курахово, на базі «Карпатської Січі», побачили їхній побут, трішки поспілкувалися з командиром Олегом Куциним і змушені були їхати. Решту харчів залишили у Слов'янську нашим подругам-волонтеркам на складі, звідки вони видають нашим бійцям з різних батальйонів необхідне.

Слов'янськ вразив синьо-жовтими прапорами на освітлювальних стовпах, а села — різними написами, які прославляли обидві воюючі сторони. Нас здивувала активність у прибиранні вулиць і дворів. Якщо у нас таке явище бачиш перед Великоднем, то у них — перед першотравневими святами, яких ми ніколи не визнавали.

Паски для воїнів.
Фото з Facebook Оксани Постолян

Пластова родина Постолянів:
пл. сен. Оксана, ст. пл. Іван, ст. пл. Марічка та пл. сен. Мирон.

пл. сен. Марічка Гап'юк, Rt

ФОТО З СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Повернулися втомленими, але відпочивали недовго. Несподіваний дзвінок з Італії знову спонукав до роботи. Виявляється, в Італії є асоціація «Україна — Італія — Майдан», керівником якої є Мауро Воерціо, поліцейський детектив, який 8 років тому зацікавився Україною, створив у Києві туристичну фірму, пройшов 2 місяці Майдану, а зараз як журналіст-волонтер перебуває у зоні АТО. Його називають в Італії «адвокатом України», адже він спростовує проросійські звинувачення італійців, показує, як все відбувається насправді, сам буває в найгарячіших точках. Мауро часто привозить допомогу українським солдатам. Цього разу він привіз коробки, складені для кожного військового з батальйону «Січ». Цікаво, що в кожній коробці був лист до солдата від української заробітчани чи від італійців — з адресою, на яку кожен солдат може написати відповідь. Задумано це, щоб в майбутньому між ними зав'язалася дружба.

Мауро побував у нас 2 дні, ми багато спілкувалися про відносини України і Росії, про те, як реагують італійці на події у нас. Мауро володіє англійською, тож супроводжувала його на Схід наша доня Марічка. Побували вони на горі Карачун, поспілкувалися з військовими, з волон-

терами, розвезли харчі, які привезли з Бережан. Мауро поїхав у Піски, а Марічка повернулася додому.

Зараз ми збираємо принтери і комп'ютери для однієї з військових бригад, яка тільки створюється. Є велика потреба в такій допомозі. Пластун сеніор Михайло Постолян з Дербі (Велика Британія) сам вирішив допомогти цій частині. Від нього надійшли військові комп'ютери і принтери, які ми перешлемо безпосередньо військовим.

Вдячна усім, хто допомагає українцям у скрутний час. Пригадуються улюблені мною слова поезії:

*Мов краплі ті, збігає час в посудину доби.
Не обіцяй добро зробить людині,
а просто, якщо можеш, то зроби!*

Мауро Воерціо, керівник асоціації
«Україна — Італія — Майдан» в часі приїзду до Жукова.
Фото з Facebook Марічки Постолян

Чи часто ти, дорогий друже, пригадуєш слова Пластової Присяги? «Присягаю своєю честю, що робитиму все, що в моїй силі...» Так от зараз кожен пластун визначає для себе оте сакральне «що в моїй силі».

Курінь УСП «Рутенії» ще у жовтні розпочав свою невеличку волонтерську справу — виготовлення вітамінізованих сумішей із сухофруктів. Ініціатива народилася у львівських «Рутеній», а тернополянки активно до неї долучилися. І от уже більше ніж півроку щотижня у чийсь гостинній хаті Львова чи Тернополя ми провадимо невеличке, але смачне та корисне виробництво. Нам вдалося долучити до дружньої пластової когорті небайдужих людей, передати досвід та подарувати натхнення тим, хто працює в інших містах.

Спочатку ми просто перемелювали та вимішували родзинки, курагу, журавлину, чорнослив, сушені яблука, арахіс, соняшник, кунжут, волоські горіхи з медом і фасували їх у невеликі відерця. У процесі роботи виникали нові ідеї. Тепер суміш ми формуємо у кульки розміру невеликої сніжки (усі жліпили сніжки), обкачуємо кожен меленим кунжутом (цілі насінини не перетравлюються організмом), формуємо короткі ковбаски розміру «Ескімо», загортаємо кожен в харчову плівку. Пробували наповнювати ковбасну плівку, але це був незручний варіант.

Тож тепер ми виготовляємо невеликі вітамінізовані батончики, загорнені у харчову плів-

ку. Вони легко вміщаються у кишеню, мають тривалий термін зберігання, не потребують особливих умов. Щоб збільшити цінність готового продукту, ми кожен батончик обмотуємо дитячим чи дорослим листом та обв'язуємо синьою та жовтою стрічками. Складаємо у ящики і передаємо через волонтерів на передову. У супровідних листах вказуємо інгредієнти та номер телефону.

Кошти на харчі даємо особисті, долучаються друзі, знайомі, друзі друзів, приймаємо пожертви кожного, і не тільки грошима. Завдяки небайдужим нам жодного разу не довелося купувати мед, волоські горіхи та сушенню. Велике спасибі і за листи. Їх пишуть наші діти, їхні однокласники, новачки, просто учні шкіл. До слова, новацтво частину закладених коштів також передало нам.

Крім цього курінного виробництва членкині куреня беруть активну участь і в інших проєктах. Львів'янки допомагають другові Ростиславу Антимису у закупівлі тепловізорів, тернополянки допомагають на складі №2, у квашенні капусти, приготуванні моркви та буряків по-корейськи, хрону з буряком, випіканні баб на Великдень, вудженні гуцульської ковбаси, ліпленні вареників у «Бункері «С».

Ось так у міру наших скромних сил, з Божою допомогою та за сприяння небайдужих людей, долучаємося до волонтерського руху. Бо хто, як не ми, де, як не тут, коли, як не тепер!

Нова спеціалізація пластування?

Старий Вовк

У кількох попередніх статтях рубрики «Думки Старого Вовка» ми обговорювали ситуацію, в якій сьогодні опинилась наша країна, і зміни, які варто було б запровадити в Пласті, щоб вишколювати наших членів для служби Україні.

Про військове пластування не будемо вести мову. Воно, на нашу думку, вже де-факто існує і виконує свою функцію. Пластуни і вишколені в Пласті хлопці й дівчата показали свої вмілості на київському Майдані, а тепер вони, в поважному числі, разом з нашими воїнами обороняють Батьківщину. Але нашій країні потрібно не лише воїнів на полі бою. Нам потрібно також вмілих, досвідчених провідників в кожній ділянці життя держави. Нам треба чесних, патріотичних, відданих справі працівників, а ще більше — провідників, які б могли служити країні без огляду на власні вигоди і потреби, а просто так, щоб допомогти своїй країні, щоб Україна якнайшвидше могла стати сучасною, демократичною, заможною, щасливою державою у великій сім'ї народів світу.

Щоправда, є в нас багато чесних і компетентних провідників та працівників на громадській ниві: і в Україні, і в українській діаспорі. Однак, на превеликий жаль, є також ще багато вихованих старими режимами — корумпованих зрадників нашого народу, що працюють на власну кишеню, на партію чи на користь нашого ворога. Чи це є «генерали», які тікають з поля бою,

залишаючи вояків на смерть, чи це корумповані працівники міліції, митниці, урядовці, навіть професори, які думають лиш про хабарі і готові продати свою країну «за псячу шкірку», чи пихаті політики, які дбають лиш про свою партію, а не про добро цілої країни.

Україні потрібно позбутися всього цього бруду, паразитів, які займають позиції сили і впливу. Нам треба людей, які б були не тільки експертами в своїх ділянках, але при цьому були віддані в своїй праці для добра інших.

Нам потрібно майже на всіх позиціях сили, власне, добрих пластунів. Не таких пластунів, які лише «граються в Пласт», а справжніх, «ідеальних» пластунів, якими всі ми маємо бути.

На жаль, пластунів поки що є відносно мало на будь-яких «позиціях сили» в нашій державі. Цьому треба зарадити. Щоб виховати таких людей, нам потрібно створити нову спеціалізацію «громадсько-суспільних провідників». Ми маємо випрацювати систему, яка б дозволила нам вишколити кадри провідників-«слуг народу». Нам потрібно зложити програму, яка б була цікавою, корисною, захоплюючою для молодих людей, а при цьому сповняла б головну роль у цьому напрямку.

З чого могла б ця програма складатися? Ось наші початкові пропозиції.

«Практична частина» цієї програми, в першу чергу, має містити провідницький (мене-

джерський) вишкіл: як провадити групою людей, як зорганізувати таку групу, як дати їй відповідний напрямок праці, як захопити цією працею, як поставити чітко визначену мету, як стежити за перебігом праці, виконанням завдань тощо. Зараз існують добре опрацьовані професійні підручники, на основі яких можна розробити різноманітну, цікаву програму, вправи і завдання відповідно до віку пластунів.

Найважливішою ознакою програми має бути ідея комунікації всередині гурту і членів гурту з його оточенням. Тут, очевидно, маємо нагоду використати сучасні технічні засоби: комп'ютери, інтернетну сітку, соціальні мережі. Організувати групи, пропонувати нові ідеї, творити складні програми дії, безперервно спілкуватись зі своїм оточенням і зі своїми друзями — це все є, власне, те, що молоді особи люблять робити. Не буде важко розробляти різного роду проекти, акції, заняття таких гуртів молодих людей.

Думаю, що також не буде важко віднайти теми для різних корисних акцій і програм. Адже багато пластової молоді вже є дуже поважно заангажовано у безлічі різних проектів, пов'язаних із політичною і мілітарною ситуацією в Україні. Чи це є пластова молодь в Україні, чи в діаспорі, велике число нашого юнацтва і старшого пластуництва бере участь у допомогивих акціях (збірки на одяг, їжу, виряд, зброю й амуніцію для вояків і волонтерів, збірки для ранених і калік, ветеранів і їхніх родин). Також є дуже поширена різноманітна допомога біженцям із окупованих ворогами земель: із Криму та Донбасу. Треба ствердити, що українці і на рідних землях, і на поселеннях по цілому світі гідно виконують ці завдання. А між тими людьми, які найбільше цим займаються і найкраще з цих завдань вив'язуються, є дуже багато української молоді, яка має енергію й охоту працювати на громадській ниві. Між найбільш активними особами є дуже великий відсоток пластунів чи колишніх пластунів.

З цим пов'язана й політичні акції. В Україні, очевидно, це був, в першу чергу, Майдан, а в діаспорі — політична агітація і пропаганда: демонстрації, віча, плакати, листи до політиків, статті до газет, виступи на імпрезах і взагалі праця в чужинецькому суспільстві, щоб ознайомити світ із ситуацією, аргументами, потребами України. Тут наша молодь виявилась дуже

активною та успішною. А така діяльність, власне, і є відповідним завданням для пластової молоді. Це ж є дуже співзвучним із пластовими засадами: вірність Україні й українському народові, поміч потребуючим, — це життя, згідне із Пластовим Законом і Трьома Головними Обов'язками пластуна.

Такі акції допомагають не лише іншим, а й самим пластунам, які беруть в них участь. Вони вчать організувати групи і проекти, співпрацювати з іншими, планувати діяльність, поширювати особисті контакти, впливати на інших, переконувати їх у доцільності спільних дій, розвивати широку сітку своїх знайомств і контактів, управляти майном і засобами, і безліч таких інших умінь і знань, які тим молодим людям напевне не раз і не двічі придатуться в житті. Крім того, такі акції виробляють і посилюють у молоді шляхетні риси: патріотичність, жертвенність, готовність допомагати, чесність, відвагу і посвяту. По участі в таких проектах молоді люди стають кращими християнами, свідомішими українцями, ліпшими людьми. Чи ж це не ідеальне виховання для молодої людини?

Це все можна і треба включити в наш новий спосіб, стиль і методу «спеціалізованого» пластування.

І ще одна думка на закінчення цієї статті: зараз є дуже добрий час ввести таку нову програму в життя, бо тепер існує і є актуальною величезна потреба цього роду громадської праці. Але якщо з Божою допомогою нам вдасться вийти із сьогоднішньої скрутної ситуації, це не означатиме, що такої праці більше не буде потрібно. Бо ж завжди будуть на світі бідні, старці, сироти, каліки й інші потребуючі, яким треба буде допомоги, і буде потреба на тих, які таку допомогу зможуть і захочуть організувати. Будуть ще інші потреби суспільства, інші добрі, позитивні цілі (як, наприклад, екологія), які треба буде задовольнити, і на цю працю будуть потрібні добровольці.

Також Україна завжди буде потребувати розуміння, дружби і доброзичливості від членів інших суспільств у світі і завжди буде потреба поширювати знання і правду про нашу землю і наш народ. Тож така діяльність пластунів залишатиметься актуальною. Створення такої групи в Пласті може стати найбільшим здобутком цілої нашої молодіжної організації.

ст. пл. Ольга Зень

ФОТО З СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Пластова методика як засіб виховання активного громадянина корисна і для непластової молоді

Кримінальна відповідальність підлітків: ситуація в Україні

Не секрет, що рівень підліткової злочинності в Україні є доволі високим. Сюжети про різні крадіжки ми чи не кожного дня бачимо по телебаченню, читаємо статті із друкованих ЗМІ та дописи у соціальних мережах, чуємо подібні історії від знайомих. А чи можливо попередити правопорушення та не допустити скоєння злочинів тими, хто потенційно може увій-

ти у конфлікт із законом? Подібні питання у багатьох країнах закордоння вирішуються в результаті співпраці уряду, громадських організацій, суду та закладів освіти. Україна такий досвід переймає від канадців ще з 2010 року. У той час Голова Верховного Суду України п. Петро Пилипчук та представниця компанії «Агрітім Канада» п. Таня Сенфорд Аммар підписали Угоду про партнерство. Так виник проект «Реформування системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні» (РСКЮ), що

впроваджується за фінансової підтримки Канадського агентства міжнародного розвитку.

Проект РСКЮ надає підтримку Уряду України у розробці комплексної системи юстиції для неповнолітніх правопорушників, що відповідатиме міжнародним стандартам та приділятиме особливу увагу реабілітації молоді. «Канада розвивала власну систему юстиції щодо неповнолітніх упродовж минулого століття через проведення не менш як трьох законодавчих реформ, — підкреслив під час відкриття проекту тодішній Посол Канади в Україні п. Трої Лулашник. — Тому ми маємо відповідні знання, інструменти та досвід, які можуть бути корисними під час реформування кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні».

Метою угоди є сприяння реалізації положень Концепції розвитку системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні, затвердженої Указом Президента України в травні 2011 року. Концепція спрямована на вдосконалення кримінального процесуального законодавства та відповідних судових процедур щодо неповнолітніх правопорушників. Оскільки головним завданням проекту в Україні є сприяння у розробці ефективної системи юстиції для неповнолітніх, які конфліктують з законом, то метою роботи є зосередження уваги на профілактиці злочинів задля покращення захисту прав неповнолітніх правопорушників, а не на покаранні за вчинені злочини. Такий досвід, запроваджений у кількох державах, зокрема у США та Канаді, вже довів свою ефективність.

Система профілактики правопорушень в Канаді, перш за все, асоціюється із співпрацею

місцевої міліції та шкіл. Проте, неабияке місце у реалізації такої співпраці відіграють там місцеві скавти. Оскільки керівник проекту п. Таня Сенфорд Аммар в Києві очолює організацію американських скавтів для дітей-іноземців, вона неодноразово мала можливість спілкуватися з іншими скавтськими організаціями України. Тому для впровадження програми «Дослідники» як однієї з програм співпраці міліції та шкіл обрали Пласт, який керівництво проекту вважає основною та найпотужнішою молодіжною організацією, що може бути активно включена до співпраці з відділами кримінальної міліції у справах дітей. Два роки тому почали впроваджувати пілотну модель проекту в м. Івано-Франківськ, а у 2015 році вже є початки такої праці у м. Львів.

Програма співпраці міліції і шкіл «Дослідники», до якої залучені пластуни, є моделлю загальної профілактики правопорушень серед неповнолітніх, що розроблена з метою підтримки реформування діяльності кримінальної міліції у справах дітей, розпочатої Міністерством внутрішніх справ України. Участь у проекті беруть обласні відділи кримінальної міліції у справах дітей, міські управління освіти і науки і Пласт.

Програма «Дослідники»

Програма включає вісім тематичних модулів, розроблених для школярів у віці від 12 років. Серед тем — правоохоронна діяльність, кримінальне законодавство, особиста і громадська безпека тощо. Кожен модуль передбачає

виконання проєкту на користь громади (добро-го діла), який вони обирають самостійно відпо-відно до теми. Учасники програми отримують відзнаки згідно з пластовою методикою ви-ховання. «Дослідники» мають виконати перелік вимог, і залежно від рангу (рівня здобутих знань) їм надається нашивка того чи іншого кольору.

Відзнаки «Дослідників»

Оскільки пластуни найкраще володіють цією методикою і добре вміють проводити на-вчання у формі гри, вони є інструкторами (ви-ховниками) у програмі разом з працівниками міліції. Пластун має дотримуватись стандартів і вимог організації і бути зразком для насліду-вання. Разом з тим, пластовий виховник також розповідає «Дослідникам» про історію, тради-ції, структуру своєї організації. Пластуна для роботи у програмі рекомендує місцевий осе-редок.

Ст. пл. Ярослав Мудрий з Івано-Франківсь-ка, який вже рік є виховником у проєкті, ді-литься своїми враженнями: «Із самого початку «Дослідники» викликали в мене великі пози-тивні враження. Нових вихователів навчали

професійні керівники, які заснували цей про-ект. І вже з першого знайомства та уроків юні дослідники брали активну участь у співпраці з різними благодійними організаціями і допома-гали нашому місту. Утворився дружній зв'язок між вихованцями і виховниками, це дає можли-вість в майбутньому працювати з цією програ-мою так само успішно, як ми це робимо зараз».

Благодійні проєкти, які організовують «До-слідники», можуть стосуватись надання допо-моги пенсіонерам, покращення території шко-ли або парку, проведення презентацій для мо-лодших школярів з особистої безпеки, безпеч-ної поведінки в мережі інтернет тощо. Зустрічі гуртків проводяться у їхніх школах два рази на місяць за участю працівника кримінальної мі-ліції у справах дітей і виховника Пласту.

Акція «Безпека дітей в руках батьків»

Час від часу на центральних площах Івано-Франківська та Львова можна побачити намети «Дослідників». Під керівництвом представників місцевого Відділу міліції у справах дітей та за участі пластунів відбувалася акція «Безпека дітей в руках батьків», під час якої дослідники поширювали ідентифікаційні картки дитини і роздавали повітряні кульки. Головна ідея ство-рення ідентифікаційної картки дитини — по-легшення розшуку дитини чи підлітка в разі зникнення. Чи заповнювати картку та який об-сяг інформації до неї внести, батьки вирішують самі, проте основне завдання учасників акції — пояснити перехожим, що таке ідентифікаційна картка та як нею при потребі користуватися.

Батьки (або родичі) разом зі своєю дитиною вносять інформацію про свою дитину в отрима-ну картку вдома. Заповнена картка зберігається вдома. У ній також подано поради фахівців, як дитині не стати жертвою злочину, тому дорослі мають можливість обговорити з підлітком еле-ментарні правила безпеки.

Завдяки акції учасники програми змогли охопити принаймні 10 000 мешканців — батьків чи родичів дітей-підлітків, поширивши необ-хідну інформацію. Крім вуличних акцій, учас-ники програми «Дослідників» разом із праців-никами підрозділів кримінальної міліції у спра-вах дітей поширюють бланки картки під час батьківських зборів у школах.

У разі зникнення дитини заповнені іденти-фікаційні картки передаються відразу в місцеві органи кримінальної міліції. Це надзвичайно економить час при пошуку дитини, бо в картці вже є вся необхідна інформація включно з від-битками пальців. За останній рік вже були ви-падки, які підтвердили ефективність картки при пошуку зниклих дітей в Івано-Франківську. Незважаючи на те, що картка складена укра-їнською мовою, при виїзді на відпочинок за кордон її також можна взяти з собою і в разі необхідності надати місцевим правоохоронним органам, оскільки загальні параметри дитини та відбитки пальців не потребують перекладу.

Крім акцій, пластуни, які проявили себе найактивнішими виховниками, запрошуються в інші міста для проведення тренінгів для пра-цівників міліції та інших пластунів щодо праці за програмою «Дослідники».

Досвід показує, що найуспішнішими у ролі виховників є пластуни, які здобувають третю пробу. Тому якщо у вас є знайомі третьопроб-ники, які шукають проєкт для впровадження, це може бути не лише чудовою ідеєю до такого проєкту, а й корисним проведенням часу. Пра-цюючи у програмі, пластуни використовують свою методику поза організацією. А програма допомагає зменшити ризик виникнення потен-ційних правопорушень серед молоді.

Ст. пл. вірл. Інна Рихлюк, найактивніша пластунка-виховниця програми, каже: «Дослід-ники — це велика пригода маленьких школярів. Це гра у серйозність і дорослість, яка точно стане у пригоді кожному сумлінному гравцеві. Цікаві заняття, корисні інструктажі, захоплю-ючі екскурсії та несподівані заходи — таким різнобарвним життям живуть маленькі дослід-ники та ті, хто з ними співпрацює. Бо дослідни-ки — це взаємно корисне проведення часу ді-тей, міліціонерів і волонтерів».

Отож, пластуни, долучайтесь!

Пастирі українських церков — пластуни

пл. сен. Богданна Блаженко Титла, ПС

Проект пл. сен. Слави Рубель, ПС — відзначення столітнього ювілею Пласту виданням Ювілейного Альманаху — був дуже корисним. Видавничий комітет під її проводом планував помістити в тому виданні в легкій формі якнайбільше інформації про всі аспекти життя Пласту і пластунів. На жаль, включити в це видання всі теми, які хотілося, виявилось неможливим через брак часу та охочих осіб, які могли б ці теми опрацювати. Тепер, коли ювілейні святкування проминули, прогули, подруга Слава старається доповнити матеріали, які не вдалося опрацювати і включити до Альманаху. З допомогою подруги Олі Свідзинської вона збрала інформації про пластунів і добродіїв Пласту, які очолювали й очолюють наші українські християнські Церкви. Вона звернулася до мене з проханням, щоб переглянула і переписала зібраний матеріал, і я погодилася їй в тому допомогти. Думала, що це готові статті, і

тільки потрібно поправити “чортики” і переписати на чисто з чернетки, але виявилось, що потрібно мені самій писати статті на підставі переданих матеріалів та ще й доповнювати потрібними інформаціями з мені доступних джерел. Ну що ж — обіцяла допомогти, треба обіцянку додержати. Щиро дякую і признаю колосальну працю, яку зробили пл. сен. Ярослава Рубель, ПС і пл. сен. Оля Свідзинська у зібранні потрібних матеріалів, як і всім, хто мені допоміг з додатковими джерелами інформацій та порадами.

Цікаво було мені, і, сподіваюся, буде і вам, читачі, познайомитися з тими пластунами і приятелями Пласту, які вже понад сто років працюють у Христовому винограднику, які були покликані Господом Богом на провідні місця у своїх Церквах, поборювали всі труднощі, які приносило їм життя, та гідно провадили свою духовну паству.

Митрополит Андрей Шептицький (1865 – 1944)

Почну короткою згадкою про одного з найбільших добродіїв і прихильників Пласту — про Митрополита Андрея Шептицького. Про цього велетня Української Католицької Церкви вже написано багато праць, книжок. Завершується процес його беатифікації. У рамках святкувань 100-ліття Пласту в 2012 році презентовано науково-популярний збірник «Митрополит Андрей Шептицький та Пласт». Упорядник д-р Михайло Перун зібрав у 291-сторінковій книзі матеріали, документи та фотографії, які відображають співпрацю Митрополита Андрея з Пластом.

Митрополит Андрей Шептицький — польський граф, який відмовився від графського титулу, повернувся до своїх українських коренів і став на захист свого страдницького українського народу. Ще у дев'ятирічному віці він заявив батькам про своє бажання стати греко-католицьким священиком, хоч родина Шептицьких належала до латинського обряду. У двадцятирічному віці вступив новиком у Добромильський монастир отців-василиян і прийняв монаше ім'я Андрей. Він швидко піднімався церковними ступенями і в 1900 році був номінований

Папою як Митрополит Галицький і Архієпископ Львівський.

Митрополит Андрей присвятив своє життя відродженню української Церкви, пробуджував дух свободоловства і християнської надії в найтяжчі часи духовного занепаду. Захищав права православних українців на Холмщині і Підляшші проти нищення їх польським режимом, трудився над екуменічним порозумінням з православними, бо бачив утвердження Церкви Христової на території України у формі Патріархату, який перебуватиме в сопричасті як з Константинополем, так і з Римом, моделі Християнства, яку прийняли наші предки у Володимировому хрещенні тисячу років тому, коли ще не було поділу між Церквами.

Як добрий пастир, Митрополит Андрей трудився над опікою українського суспільства у різний спосіб. Він створював сиротинці, школи, лічниці, заснував Національний музей у Львові, підтримував мистецтво і мистців. Зокрема, долучився до виховання цілого покоління молоді, співпрацюючи з організаторами Пласту, і матеріально помагав розбудовувати пластові структури. У 1924 р. перший юнацький табір відбувся в митрополичих добрах на Кам'янці коло Підлютого. В роках 1928 — 1931 Митрополит Андрей віддав у користування на табори Уладу Новиків приміщення лікувально-

го закладу в Підлютому, призначив частину церковної посілости в Карпатах на пластові табори «Сокіл» і «Остодір», жертвував деревину та ліс на будівельний матеріал для тих таборів. Митрополит також оплачував поїздки православних пластунів з Волині на табори та фінансово піддержував легальний, а згодом і підпільний Пласт.

Митрополит Андрей любив перебувати серед пластової молоді і часто приймав таборівиків у своїй літній резиденції в Підлютому, розмовляв з ними, вислуховував їхні проблеми та давав поради. Пластуни любили свого опікуна-добродія і радо вітали його у своєму колі. Ще сьогодні старші сеніори приємно згадують зустрічі з Владикою і розказують, як то пластуни збудували спеціальне крісло-ноші, щоб на плечах винести бажаного гостя на гору до табору на Соколі, коли Митрополит вже був спаралізований і не міг ходити.

Сьогодні, по довгих бурхливих роках, пластуни знову відбудували Сокіл, і там знову лунають дзвінкі голоси пластової молоді та снуються спомини минулих літ про улюбленого Владика — Митрополита Шептицького, опікуна, добродія і духовного батька Пласту.

Верховний Отаман Северин Левицький, Митрополит Андрей і опікун Пласту в Коломиї проф. Роман Шипайло

Під час відвідин 7-го обласного табору пластовий провід відзначив Митрополита Андрея Шептицького титулом «Добродій Пласту». Сокіл, 21 серпня 1930 року. (Саме цю подію описує у своїй статті авторка — ред.)

Андрій Гречило

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР

У кожного народу є свої священні атрибути, які його культуру, традиції, історичну пам'ять. Серед них важливе місце займають національні символи — герб, прапор, гімн, — які є об'єднавчим фактором для формування нації. Витворення поняття «національні кольори» і затвердження національних чи державних прапорів для більшості сучасних держав припадає лише на XIX—XX ст. Зокрема, прапори Німеччини, Франції, Великобританії, Італії чи США набули свого сучасного вигляду лише

протягом останніх 2-3 століть. Варто зазначити, що якихось єдиних правил, за якими формуються національні прапори, немає. Іноді вони певним чином пов'язуються з історичною традицією, іноді за основу беруться традиції активнішого регіону, в якому ініціювався процес національного відродження, іноді на це впливають певні культурні, політичні, релігійні чи природні особливості.

Утвердження синьо-жовтого прапора як національного однозначно можемо датувати 1848 р. і пов'язувати з українським національним відродженням в Галичині та Буковині. Кольори прапора походять від герба Галицько-Волинської держави (Руського королівства) — золотого лева в синьому полі, — який з'явився в другій половині XIII ст.

Революційні події так званої «весни народів» 1848 р. дали галичанам поштовх для українського самоусвідомлення. Утворена 2 травня 1848 р. Головна Руська Рада порушила проблему національних символів на таємній раді сьомого засідання 16 травня, а вже 18 травня було вирішено, що «**знамя землі рускої тутейшою єсть левъ, а цвѣты руски жовтый и синий**». 25 червня на вежі львівської ратуші було вивішено «**хоругвовъ рускои барвы, а при ней зъ лѣвон стороны хоругвовъ польскіу**», хоча Головна Руська Рада відмежувалася від цієї події, й у газеті «Зоря Галицька» заявлено, що «то не Русини оучинили, и навіть не знають, кто тое оучинивъ». Щоправда, вже через рік Головна Руська Рада клопоталася, щоб під час урочистостей 15 травня 1849 р. на ратуші Львова була встановлена хоругва «**руска синно-жовта и черножовта ракуска**» (тобто австрійська. — А. Г.), а згодом пробувала з'ясувати, за чийм наказом ці прапори знято того ж дня.

Незважаючи на українсько-польські домовленості про спільне використання національних символів під час створення загонів національної гвардії, в Галичині почалося активне її формування під польською атрибуцією. Це викликало обурення й опір українського населення. Протестаційні листи йшли від сотень громад. Тому почалося стихійне формування таких загонів (наприклад, створення української гвардії в Дрогобичі у липні 1848 р. та освячення там синього прапора з жовтим левом). А 20 вересня Головна Руська Рада видала відозву до українського народу у справі організації національних гвардій. Дано рекомендації про вигляд прапорів таких загонів: на синьому полотнищі з одного боку мав бути жовтий (золотий) лев, що спинається на скелю такої ж барви, а на зворотному — патрон місцевої церкви. Досить швидко національні гвардії були створені в Яворові, Стрию, Бережанах, Станиславові, Жовкві та інших містах. До Головної Руської Ради зверталася багато сільських громад із проханням допомогти «штандар руский зо Львова спровадити», з огляду на складність виготовити його на місці. Це спричинило значне поширення простіших у виготовленні прапорів «у руських барвах» — з двох рівновеликих горизонтальних смуг, синьої та жовтої. За тогочасними трактуваннями синій колір — «**якъ чисте нево юж-**

нои Руси» — мав уособлювати мир і спокій, жовтий — «**якъ тін зорницѣ на ясномъ небѣ**» — означав прагнення народу до просвіти.

Поступово національні барви поширюються на закарпатські землі, а з початком масової еміграції українців у кінці XIX ст. за океан — і на поселення в Америці. На українських землях, що входили до складу Російської імперії, де українофільський рух вважався царським режимом ворожим і переслідувався, національні кольори почали утверджуватися лише після революції 1905 р. в середовищі свідоміших верств населення. Подальше публічне обговорення на цю тему на сторінках львівських і київських часописів у 1911—1912 рр. довело історичну традицію синьої і жовтої барв не лише в Галичині, а й на Наддніпрянщині. Фактично, ці публікації припинили будь-які дискусії про те, які кольори слід вважати національними для українців, але в них не робилося навіть спроб встановити порядок барв — яка з них верхня, а яка нижня. Досліджені нами кольорові ілюстративні матеріали (листівки, плакати) та різні прапори і стрічки з написами засвідчили, що використовувалися обидва варіанти. Нічого дивного в цьому немає. Наприклад, поляки на той час також використовували і біло-червоні, і червоно-білі прапори, лише затвердження 1919 р. біло-червоного прапора Польщі на державному рівні остаточно вирішило це питання.

Справжнім вибухом українського національно-визвольного руху були події після повалення самодержавства в Росії в лютому 1917 року. Вже 25 (12 ст. ст.) березня 1917 року в Петрограді відбулася масова 20-тисячна маніфестація солдатів-українців і студентської молоді під синьо-жовтими та червоними прапорами. 29 (16 ст. ст.) березня вже в Києві проведено «свято свободи», на якому українські солдати йшли окремою колоною під національними прапорами, а ще через три дні понад 100-тисячна маніфестація стала кульмінацією відродження українського життя в Києві. Під час маніфестації 1 квітня (19 березня ст. ст.) «прапорів було більше ніж 320 самих національних». Протягом наступних тижнів відбулися маніфестації та інші заходи під українськими прапорами по багатьох інших містах, зокрема в Харкові, Катеринославі, Чернігові, Полтаві, Сімферополі, Севастополі, Одесі.

Процес українського національного відродження охопив не лише етнічні території, а й регіони центральної Росії, Сибіру, Туркестану, Далекого Сходу та інші землі — скрізь, куди доля завела українських поселенців, військовополонених чи репресованих. На відкритті першого Українського військового з'їзду 18 (5 ст. ст.) травня 1917 р. «на сцені по-за містом для президіума розгорнувся синьо-жовтий прапор з написом «Хай живе національно-територіальна автономія. Депутація з Петрограду». Паралельно з цим використовувалися червоні прапори, трактовані як міжнародні символи революційного руху, та малинові, з якими пов'язувалися легендарні козацькі традиції.

За юридичними та вексилнологічними нормами прапори, які складаються з горизонтальних смуг, називаються в порядку від верхньої до нижньої. Однак у газетних і мемуарних публікаціях, у поетичних творах автори дуже часто називали український прапор довільно. Особливо утруднює з'ясування питання поширена в Центральній Україні манера називати прапор «жовто-блакитним», тобто у зворотному порядку кольорів знизу вгору, що, зрештою, часто трапляється й у наші дні (хоча сучасний прапор України й визначений чинним законодавством як «синьо-жовтий»). Так, М. Грушевський у своїх споминах про згадану маніфестацію 1 квітня 1917 р. тричі описує прапори як «синьо-жовті», але тут же подає анекдот про двірника, який побачив маніфестантів з «жовто-блакитними» прапорами. У статті С. Єфремова вони вже «блакитно-жовті», а газета «Нова Рада» називає ці прапори «синьо-жовтими». Натомість Д. Дорошенко пише про цю ж маніфестацію (в якій також брав участь): «Гордо маяли в повітрі жовто-блакитні прапори (колір — символ нашого блакитного неба і золотої пшениці на полях)». Хоча напевно чи він наводив би таке пояснення кольорів, якби жовтий колір був згори.

Власне, поширенню національних кольорів на Наддніпрянщині значно сприяло саме асоціативне сприйняття прапора та тлумачення його змісту як «блакитне небо і жовтий лан пшениці». Така версія дуже добре відповідала українській ментальності та світогляду, дуже легко сприймалася в усіх середовищах. Тому саме такий порядок барв й утвердився. Харак-

терно, що в київських виданнях не було жодних дискусій щодо порядку кольорів, а лише невеличка замітка про потребу використовувати темніші відтінки — синьо-жовті. На виданих 1917 р. в Петрограді поштівках авторства О. Литвиненка подано блакитно-жовті прапори. У червні в київському видавництві «Вернигора» видано 100-тисячним накладом брошуру «Катехізис українця», в якому національні барви вказані як «синьо-жовті». Цікаво, що в кінці року в цьому ж видавництві вийшла поштівка Б. Шіппіха «Згинуть наші воріженьки», на якій був жовто-блакитний прапор. Натомість на виданому в той же час плакаті «1917» маємо синьо-жовтий. Подібний різнобій 1917 року був і з прапорами військових підрозділів.

Проте жовтневий переворот у Петрограді та проголошення 20 (7 ст. ст.) листопада 1917 року Третім універсалом Української Народної Республіки значно прискорили розвиток подій. Перший законодавчий акт, який врегулював нарешті порядок кольорів на прапорі як блакитно-жовтий, був здійснений 27 (14 ст. ст.) січня 1918 р. Тоді Центральна Рада на засіданні під головуванням М. Грушевського затвердила тимчасовий закон про флот УНР, у якому визначалося для українського військового та торговельного флотів саме такі прапори. У деяких публікаціях хибно подавалося, що нібито 22 березня 1918 р. був затверджений якийсь «закон про жовто-блакитний прапор». Однак в протоколах засідання про це не згадується, бо таке питання взагалі не порушувалося. Насправді М. Грушевський виніс того дня на розгляд Малої Ради проекти зображень герба і печатки, виконані В. Кричевським.

Такий же порядок кольорів на прапорі залишився й за правління П. Скоропадського.

У листопаді 1918 р. почалася національно-визвольна боротьба на Західній Україні. 1 листопада на львівській ратуші «перший раз від 1849 р. показали українські фани, перший раз відітхнув український Львів, скинувши з себе пута вікової неволі». На засіданні Національної Ради 13 листопада прийнято Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-угорської монархії, яким проголошено Західно-Українську Народну Республіку, а також затверджено її символи, зокрема фіксувалося, що «Державний прапор є синьо-жовтий».

Недавно виявлено документи про усталення нових військових прапорів для Дієвої армії УНР та Галицької армії у 1919—1921 рр. Основою для них став «національний прапор (дві рівні полоси верхня блакитна і нижня — жовта)». Такі ж прапори фіксуються на малюнках авторства Ю. Буцманюка та Л. Перфецького, які були учасниками визвольних змагань, а також у проектах Конституції України 1920 р.

У міжвоєнний період на окупованій Польщею Західній Україні почалася дискусія про порядок кольорів на прапорі. Цю плутанину внесла видана 1935 р. у Львові брошура Т. Скотинського «Український герб та прапор». Прихильники жовто-блакитного варіанту постійно апелювали до «правил геральдики», а їхні опоненти — до усталеної протягом 1917—1920 рр. історичної і юридичної традиції. Насправді ж геральдика вивчає і регулює норми складання гербів. А прапори створювалися за різними принципами, без якихось жорстких норм, іноді без жодного зв'язку з гербами, що й призвело до появи в середині ХХ ст. окремої історичної дисципліни — вексиллогії. Тому говорити про такі «правила геральдики» зовсім безпідставно.

Однак, коли 1939 р. було проголошено незалежність Карпатської України, Перший Сейм Карпатської України 15 березня в Хусті ухвалив закон ч.1, у якому, зокрема, зазначалося: «§5. Барва державного прапора Карпатської України є синя і жовта, причому барва синя є горішня, а жовта є долішня».

Через те, що непорозуміння тривали й після війни серед українців на еміграції, Українська Національна Рада 27 червня 1949 р. ухвалила, що до остаточного встановлення державних символів незалежною владою в Україні, національним прапором є синьо-жовтий.

В УРСР державним прапором за Конституцією 1919 р. (ст. 35) було прийнято червоне

полотнище із золотою абрєвіатурою (пізніше доповнене золотим серпом і молотом). 21 листопада 1949 р. Указом Президії Верховної Ради УРСР червоний прапор з написом «УРСР» було замінено двоколірним, верхня смуга якого (2/3) — червона, а нижня (1/3) — лазурова. У верхній частині прапор мав золоте зображення серпа, молота і п'ятипроменевої зірки. Вживання лазурової барви пояснювали тим, що нібито «під лазуровими прапорами український народ на чолі з Богданом Хмельницьким боровся проти чужоземних загарбників і возз'єднався з російським народом», хоча жодних історичних джерел для таких тверджень не було.

Синьо-жовтий прапор, як і національні прапори інших народів СРСР, піддавався радянським режимом вслякому паплюженню. Поширювалися різні вигадки, наприклад, що синьо-жовті барви нібито запозичені Мазепою з шведського прапора або що такі кольори «дарував» галичанам цісар, однак ці нісенітниці легко спростовують історичні матеріали. В кінці 1980-х рр. питання легалізації національних барв стало одним із основних у процесі українського національного відродження.

Зрештою 28 січня 1992 р. Верховна Рада України розглянула й затвердила постанову «Про Державний прапор України». Нею визначалося: «Затвердити Державним прапором України національний прапор, що являє собою прямокутне полотнище, яке складається з двох рівних за шириною горизонтально розташованих смуг: верхньої — синього кольору, нижньої — жовтого кольору, із співвідношенням ширини прапора до його довжини 2:3».

Український синьо-жовтий прапор повернувся до використання у всіх сферах життя. Символ національного відродження повернув собі статус державного.

пл. сен. Юрій Леськів, СМ

Російська історія в Криму розпочалася анексією

Криваве завершення тривалого протистояння на київському Майдані майже відразу перейшло в наступну фазу: у кримські події, що завершилися анексією цілого півострова української території. У той сам час, на початку 2014-го, двотисячним накладом побачила світ книга професора Торонтонського університету Павла-Роберта Магочія «Крим: наша благословенна земля» (Видавництво В. Падяка в Ужгороді). Видано її трьома мовами: українською, англійською і російською.

Подія непересічна. Адже від початків незалежності в Україні про історію Криму написано не так вже й багато. Цю 160-сторінкову працю, що вирізняється чудовим поліграфічним виконанням і великою кількістю різноманітних ілюстрацій та фотографій, презентовано, зокрема, в Національному університеті «Острозька академія», а також під час львівського Форуму ви-

давців. Слід зазначити, що, попри чимале зацікавлення, появу цього видання сприйнято неоднозначно. І ось чому.

У 2012-му Павло-Роберт Магочій у книзі «Україна: історія її земель і народів» описав власний погляд на історію України. Автор поставив на перше місце не історію українського народу, як це робили до нього інші відомі українські історики, а історію народів, що населяли територію України. Книжка про Крим — продовження викладу згаданих вище поглядів. До слова, впадає у вічі твердження історика про те, що саме російське перебування на півострові є не таким вже й давнім. Розділ «Крим у складі Російської імперії» (с. 61) він починає так: «Анексія Криму Російською імперією в 1783 році спонукала імператрицю Катерину II інтегрувати нове територіальне надбання у структуру решти імперії». Отож, якщо загалом автор розпочинає хронологію подій від доісторичних часів (від II тисячоліття до н. е.), то перша згадка про Росію припадає на кінець XVIII ст. та ще й у зв'язку з дуже подібними до березня 2014-го обставинами: Крим було анексовано.

Значно поважнішими є історичні корені інших народів. Ось що пише автор: «Ще більш різноманітною є людська географія Криму. Кількість народів і народностей, які в різні часи населяли півострів, справді вражає. Тут залишили слід представники практично всіх мовних і культурних груп Європи і Азії: починаючи від таврів,

скіфів, греків, сарматів-аланів і римлян в античні часи, візантійців, готів, хозарів, кипчаків, монголів, татар, турків-сельджуків і турків-османів, генуезців, венеціанців, вірмен, кримчаків (євреїв), греків, болгар і німців у часи середньовіччя та закінчуючи росіянами, українцями і політичними «племенами» XX ст. — «білими» й «червоними» тарізноманітними «радянськими» народами — у модерні часи».

Саме в цьому місці, задля представлення різносторонності поглядів, дозволю собі процитувати письменника і публіциста, проректора Національного університету «Острозька академія» проф. Петра Крاليا, який у відгуку про нову книжку Павла-Роберта Магочія, зокрема, написав: «Розповідаючи про Крим, його історію автор чомусь (хочеться вірити, що це несвідомо) маргіналізує роль слов'янського, фактично українського, населення в середньовічному Криму. Також українці ніби «випадають» із кримської історії... Хоча, як подає сам автор на сторінці 101, навіть у 1926 році, коли Крим не належав до України, українці на півострові становили майже 11 відсотків. І були вони третьою за чисельністю етнічною групою, поступаючись росіянам і кримським татарам. А що вже казати про часи, коли Крим став частиною України.

Але те, що Магочій ігнорує український чинник в історії Криму — це не лише його провина, це, радше, наша біда. Наші вчені так і не спромоглися дослідити те, яку роль протягом багатьох віків відігравали українці в історії Криму, які існували протягом тривалого часу

стосунки між Кримським ханатом і українцями (а це були не лише стосунки ворожості, а й співпраці). Як на мене, вийшло би прецікаве дослідження «Крим в історії України». Воно допомогло б хоча би на рівні свідомості українцям «повернути Крим». Адже Крим був, є і, сподіваюся, залишатиметься українською землею».

Автор книги цікаво описав тривалий період Кримського ханату. Звісно, йдеться і про формування корінного народу — кримських татар, про важкі і трагічні сторінки його історії. Це дозволяє побачити об'єктивну картину того, що протягом століть відбувалося у цьому краї. І хоч книга, мабуть, не належить до ґрунтовних і значних за обсягом наукових монографій, радше є невеликим науково-популярним виданням, все ж містить чимало цінної інформації для найширшої читацької аудиторії, передусім молоді. Між іншим, це хороший матеріал для підготовки до гутірок на тему сучасного становища України зі старшим юнацтвом.

Завершити відгук про книгу хочеться словами пластуна і мецената Бориса Вжесневського, який щедро підтримував видання: «Я з великою повагою присвячую цю книгу нашим побратимам — кримським татарам і особисто моєму другу Мустафі Джемилеву». Справді, підтримка в такий і, зрештою, в будь-який спосіб зараз є вкрай потрібною. Адже разом з кримськими татарами і тверезо мислячими представниками інших національностей нам ще потрібно буде докласти чимало зусиль, аби над Кримом знову замайорів синьо-жовтий стяг.

НА ВІЧНУ БАТРУ

пл. сен. кер. Павло Дорожинський, ЛЧ

18 березня 2015 року у Києві на 89 році життя після тяжкої хвороби помер видатний громадсько-політичний діяч, голова міжнародної організації «Об'єднання Українських Націоналістів (державників)», головний редактор пресового органу Організації державного відродження України «Самостійна Україна — Free Ukraine» та інформаційного бюлетеня «Сурмач», пластун Павло Дорожинський.

Павло Дорожинський народився у містечку Товсте на Тернопільщині 3 серпня 1926 року у родині Миколи й Августи.

Навчався в Українській реальній гімназії в Модржанах коло Праги (Чехія), матуру склав в Мюнхені після війни. Згодом вступив до Мюнхенського університету (історичний факультет) та Українського Вільного Університету (правничий факультет).

Навчаючись у Чехії, вступив до Пласту. В Мюнхені влився в організоване студентське життя: був головою Української Студентської Громади міста, головою Українського Студентського Націоналістичного Товариства «Січ». Згодом був довголітнім головою Центрального Проводу Об'єднання Українських Студентських Товариств «Зарево». Під час студій в Мюнхені працював заступником редактора газети «Християнський Голос».

Членом ОУН став 1947 року під впливом батька, голови Централі українців у Німеччині. Від 1955 року Павло Дорожинський референт, а від 1962 року — член Проводу Українських Націоналістів (ПУН) під проводом полк. Андрія Мельника. Займав різні посади в Проводі ОУН, включно до заступника голови Проводу.

Від 1958 року мешкає у США. Тут став членом Організації державного відродження України (1982 обраний головою Центральної управи ОДВУ), від 1979 року очолював Світову координаційну раду ідеологічно споріднених

націоналістичних організацій при Світовому Конгресі Вільних Українців в країнах західної діаспори. Член Українського Конгресового Комітету Америки.

Належав до 3 куреня УПС «Лісові Чорти» (від 1964 року), де мав пластове псевдо «Карий», був курінним у 1975—1976 рр., головою Коронної Ради Великого Племені Лісових Чортів у 1976—1978 рр. Відзначений курінними відзначеннями — Срібним та Золотим арідником. Був станичним Нью-Йорка, а у 1971—1975 роках — головою КПС США.

Окрім громадської діяльності працював на ниві українського шкільництва: директор Школи українознавства в Нью-Йорку (1951—1971), директор Школи українознавчих студій «Самопоміч» в Нью-Йорку (1981—1986). У 1986 році переїхав до Канади і став заступником головного редактора часопису «Новий шлях».

Від 1989 року в Києві. Після переїзду в Україну став членом станиці Київ, був головою Станичної пластової ради й осередку праці УПС. Від 2005 року — голова Об'єднання Українських Націоналістів (державників).

Його заслуги перед українським народом гідно відзначені державними і громадськими нагородами — Орденом «За заслуги» III ступеня, пластовими орденами св. Юрія в сріблі та золоті, Почесною грамотою Київського міського голови.

Павло Дорожинський — відомий публіцист і журналіст, автор близько 700 статей, член Національної спілки журналістів України. У 1993 році федеральним урядом Канади йому надано почесне звання журналіста року.

Похований у Львові, на Пантеоні слави Личаківського цвинтаря, 25 березня 2015 року, за участі українського громадянства і членів куреня «Лісові Чорти». Поряд з другом Павлом спочивають члени Проводу Українських Націоналістів генерал-полковник Микола Капустянский, інж. Дмитро Андрієвський, інж. Осип Бойдуник, д-р Яків Маковецький, до організації перепоховання яких 2010 року з цвинтаря Вальфрідгоф у Мюнхені Павло Дорожинський був безпосередньо причетний.

Приятелька Пласту Емілія Кузик, членка ОУН та зв'язкова УПА

Емілія Кузик (дівоче прізвище Труш) народилася 20 серпня 1926 року в селі Нове Село Любачівського повіту (тепер Польща).

Життя її було нелегким, але вона завжди й у всьому покладалася на Бога. Здобула освіту в рідному селі та у Львові. Молодою дівчиною стала членкою Організації Українських Націоналістів: у березні 1943 року вступила у формування ОУН, була зв'язковою УПА. Побратими знали її під псевдом «Зірка». Брала участь у формуванні куренів Залізняка, Підкови на Любачівщині. У грудні 1945 р. переселена разом з батьками та родиною з Польщі до села Застінка на Тернопіллі. В ОУН виконувала обов'язки станичної у селі Застінка.

Від грудня 1947 р. перейшла на нелегальний стан. Засуджена 30 червня 1948 року Військо-

вим Трибуналом військ МВД Тернопільської області за статтями 54-1а та 54-11 КК УРСР до 25 років позбавлення волі.

Відбувала ув'язнення в таборах Кенгіру (Казахстан), де брала активну участь у 40-денному повстанні (16 травня — 26 червня 1954 р.). Після придушення Кенгірського повстання її етаповано до Тайшету Іркутської області, де був особливий табір для політичних в'язнів. Там тяжко працювала на видобутку слюди, де й втратила здоров'я. Звільнена з місць позбавлення волі 11 червня 1956 року. Реабілітована 17 жовтня 1991 р. прокуратурою Тернопільської області.

Після повернення в Україну багато років трудилася на Тернопільському цегельному заводі. З чоловіком Миколою щасливо прожила 35 років. Виховали сина Василя, якому прищепили любов до Бога та України. Василь відроджував Пласт у Тернополі, є активним пластуном, членом 20-го куреня УПС «Орден Хрестоносців» ім. Митрополита Андрея Шептицького. Пані Емілія була вірною дружиною та турботливою мамою.

В останні три з половиною роки важка недуга прикувала п. Емілію до ліжка. Але вона з мужністю і покорою переносила всі терпіння.

Померла 6 березня 2015 року.

Пластуни Тернополя розділяють великий смуток з пл. сен. Василем Кузиком і висловлюють йому щирі співчуття з приводу неоправної втрати — смерті матері.

КОМАНДА
СТРИЙСЬКОГО ПЛ. КОША

Ч: 174/18.

Андрій Сова

Пластові печатки Стрийського коша

У черговій публікації на сфрагістичну тематику охарактеризуємо відбитки печаток Пласту в Стрию, виявлені в Центральному державному історичному архіві України у Львові, за такими ознаками: матеріал, форма, розмір, зображення, легенда. Джерельною основою дослідження стали фонди №№ 358 (Шептицький Андрей (Роман-Марія-Александр, 1865—1944), граф, митрополит Галицький греко-католицької Церкви, архієпископ Львівський, єпископ Кам'янець-Подільський, культурний і церковний діяч, меценат, дійсний член НТШ), 389 (Верховна пластова команда, м. Львів), 404 (Редакція журналу «Молоде життя, м. Львів»), 410 (Тисовський Олександр, професор біології, педагог, письменник, засновник Пласту, суспільно-політичний діяч 1886—1968). Усього виявлено та проаналізовано 12 різних печаток пластових куренів та інших структурних підрозділів у Стрию.

Стрийські пластуни печатками завіряли звіти, листи, книги протоколів, звернення, реєстраційні картки членів, зголошення на табори тощо. За підрахунками автора, понад 460 документів завірено печатками пластових відділів у Стрию.

Для відтисків печаток використовувалося переважно фіолетове чорнило, рідше — чорне. Наразі не виявлено печаток із сухим тисненням, які застосовували у своїй діяльності інші молодіжні організації Галичини, наприклад, гімнастичне товариство «Сокіл» у Львові. Із друкованих печаток відома лише одна — 2-го куреня старших пластунів «Червона Калина», датована

3 квітня 1930 року, зображена на запрошенні з нагоди посвячення прапора Загону «Червона Калина», що було заплановане на 27 квітня 1930 року в Стрию. У документі, на якому є відбиток цієї печатки, читаємо: «*Ваша Достоїнство! Маємо честь запросити Вас на Свято Посвячення Прапора Загону «Червона Калина», яке відбудеться в п'ятиліття існування Загону, дня 27. Квітня 1930 р. в Стрії, з такою програмою: о год. 11.45 — Посвячення Прапора в парохіальній церкві; о год. 16. — Святочна академія і торжественне вбивання цвяшків. В Стрії, 3. квітня 1930. За Штаб Загону Ярослав Рак в. р. отаман[,] Осип Тюшка в. р. писар. Р. С. Цвяшок доручимо підчас вбивання*». Однак, через заборону польської влади посвячення прапора в цей день не відбулося. Це вдалося підпільно втілити в життя 3 серпня 1930 р. на г. Маківці. Освятити прапор тодішній ректор Духовної семінарії Йосип Сліпий.

У своїй діяльності пластові відділи Стрийщини використовували печатки круглої, овальної та прямокутної форми. Розміри печаток коливалися: круглі в межах від 35 мм (2-ий курінь старших пластунів Загін «Червона Калина») до 37 мм (5-й курінь ім. кн. Ярослава Осмомисла), овальні від 29х39 мм (46-й курінь ім. Буй-Тур Всеволода) до 37х46 мм (5-ий полк ім. кн. Ярослава Осмомисла). Також виявлено одну печатку прямокутної форми (Команда Стрийського Пластового Коша). Серед круглих особливою є печатка 2-го куреня старших пластунів «Червона Калина». Її розмір становить 60 мм.

На печатках поширеним було зображення організаційної емблеми — Тризуба і трипелюсткової лілії, мистецьки сплетених в одну гармонійну цілість. Таке зображення міститься на 10 печатках пластових відділів у Стрию. Рідше на печатках зустрічаються зображення територіальних символів, наприклад, лева (Управа V Зв'язку Новиків у Стрию), калини — символу України (2-ий курінь УУСП «Червона Калина» в Стрию). Лев на печатках пластових відділів Галичини зафіксований лише у трьох випадках. Перший — на вже згадуваній печатці Управи V Зв'язку Новиків у Стрию, другий — пластового полку ім. Івана Богуна у Перемишлі (див. «Пластовий шлях» ч. 1(177) за 2014 р.), третій — на печатці Уладу Новиків у Львові, який підпорядковувався Головній Управі Уладу Новиків.

Легенди печаток виконувалися друкованим шрифтом, написи були україномовними, часто вживалися скорочення: «гурт.» — гурток, «ім.» — імени, «к.» — курінь; «кн.» — княгиня, князь; «п.» — полк, «пл.» — пластун, пластунка або пластовий; «сам.» — самостійний, «ст.» — старший; «У. У. С. П.» — Улад українських старших пластунів. Вивчаючи написи на печатках, важливо враховувати, що абрєвіатури та скорочення містять додаткову інформацію. Наприклад, пласто́ве гасло «Скоб» складається з початкових літер чотирьох слів: «сильно, красно, обережно, бистро». Ще у 1913 р. один із засновників Пласту Олександр Тисовський у книзі «Пласт» писав: «*Предкладаю, щоби кличем наших пластунів були отсі чотири слова, які висказують повний зміст пласту: «Сильно, красно, обережно, бистро», зібрані в однім вислові «скоб». Скоб — се заразом назва орла (Haliaetus albicilla), величиною і силою другого по орлі сизім, прегарної птиці, що панує по всій Україні, а гніздить ся головно над озерами і великими ріками. Нехай ся птиця буде заразом символом українських пластунів, нехай назва «Скоб» буде найвисшим почесним титулом пласту. Нехай укр[аїнські] пластуни здоровлять ся висловом «скоб», а відповідають словом «знаєм», пригадуючи собі тим, як їм слід поступати, щоби стати правдивими, добрими синами свого народу*». Дещо уточнену позицію щодо цього гасла наведено у наступній книзі автора «Життя в Пласті»: «*Кличем инших, чужих уладів є: «Готовся». Йому в українським*

Пласті відповідає клич «Сильно, Красно, Обережно, Бистро»! Значіння обох кличів те саме: Пластун має готуватися до боротьби з життям, з трудними нераз обставинами. Має готуватися, щоби показатися завжди й всюди паном положення для добра батьківщини і для власного хісна (користі. — А. С.). Щоби це довершити, він мусить вміти робити все сильно, красно, обережно й бистро. Це одначе не легка штука і до сього треба пластунови мати і як найліпше розвинути в собі всі здібности, якими обдаровує природа нормального чоловіка. До цього саме змагає Пласт».

У Центральному державному історичному архіві України у Львові виявлено 12 різних відбитків печаток пластових відділів, які існували у Стрию, зокрема Команди Стрийського Пластового Коша — 2 відбитки, 2-го куреня старших пластунів «Червона Калина» (попередня назва 2-ий курінь старших пластунів ім. І. Богуна) — 3, Управи 5-го Зв'язку Новиків у Стрию — 1, 5-го пластового куреня ім. Я. Осмомисла — 3, 8-го пластового куреня ім. кн. Ольги — 1, 14-го самостійного гуртка (згодом 16-го куреня) старших пластунок «Спартанки» — 1, 46-го пластового куреня ім. Буй-Тур Всеволода — 1. На більшості печаток міститься зображення організаційної емблеми. Воно вказує на те, що це суто українська структура, яка є частиною міжнародного скавтського руху. Після реорганізації пластової структури у 1924 р. поділ на полки та сотні було скасовано, а замість них створені курені. Реорганізація структури тягнула за собою і зміну штемпелів. Однак не всі стрийські пластові курені провели таку зміну. Деякі, як от 8 курінь УУПЮ ім. княгині Ольги, 14 самостійний гурток (згодом 16 курінь) старших пластунок «Спартанки», 5 курінь УУПЮ ім. Я. Осмомисла використовували старі матриці. Це було пов'язано швидше за все із фінансовими спроможностями пластунів. У статті використовуємо назви частин, що зафіксувалися станом на 1930 рік.

Автор висловлює особливу подяку директорці ЦДІА України у Львові п. Діані Пельц за сприяння у пошуку й копіюванні матеріалів.

Нижче подаємо опис і зображення печаток.

Стрийський Пластовий Кіш

Матеріал: фіолетове, чорне, коричневе чорнило.

Форма: круга.

Розмір: 36 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: КОМАНДА СТРИЙСЬКОГО ПЛАСТОВОГО КОША.

Текст розділений зірочкою.

Датування: 11.12.1925 р. — 5.02.1930 р.

2 курінь старших пластунів «Червона Калина»

Матеріал: фіолетове чорнило.

Форма: круга.

Розмір: 35 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: П. К. СТ. ПЛ. В СТРИІ.

Текст розділений двома зірочками.

Датування: 20.03.1929 р. — 8.05.1930 р.

5 курінь УУПЮ ім. Я. Осомисла

Матеріал: фіолетове, чорне, коричневе чорнило.

Форма: овальна.

Розмір: 37x46 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: V. Пластовий Полк ім. кн. Ярослава Осомисла в СТРИЮ. Текст розділений однією зірочкою.

Датування: 12.09.1922 р. — 2.01.1928 р.

8 курінь УУПЮ ім. кн. Ольги

Матеріал: фіолетове, коричневе, чорне чорнило.

Форма: круга.

Розмір: 35 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: VIII. пл. п. ім. кн. Ольги в Стрию. Текст розділений двома зірочками.

Датування: 11.09.1922 р. — 20.11.1929 р.

Стрийський Пластовий Кіш

Матеріал: фіолетове чорнило.

Форма: прямокутна.

Розмір: 59x39 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: КОМАНДА СТРИЙСЬКОГО ПЛ. КОША Ч: _____

Датування: 18.05.1929 р. — 22.05.1930 р.

2 курінь старших пластунів «Червона Калина»

Матеріал: чорна друкована.

Форма: круга.

Розмір: 60 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом. Навколо неї по колу кетяги калини.

Легенда: «ЗАГІН ЧЕРВОНА КАЛИНА» 2. К. У. У. С. П. В СТРИІ.

Текст розділений хрестиком.

Датування: 3 квітня 1930 р.

5 курінь УУПЮ ім. Я. Осомисла

Матеріал: фіолетове чорнило.

Форма: овальна.

Розмір: 35,5x46 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: V. Пластовий Кур. ім. кн. Ярослава Осомисла в СТРИІ. Текст розділений однією зірочкою.

Датування: 1.02.1930 р. — 13.02.1930 р.

14 самостійний гурток (згодом 16 курінь) старших пластунок «Спартак»

Матеріал: фіолетове чорнило.

Форма: круга.

Розмір: 36 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: 14. САМ. ГУРТ. СТ. ПЛ. «СПАРТАНОК» в СТРИІ.

Після реорганізації структури УУСП цією печаткою завірялися документи 16 куреня старших пластунок «Спартак» у Стрию. При цьому переправляли легенду печатки.

Текст розділений двома зірочками.

Датування: 3.01.1928 р. — березень 1930 р.

2 курінь старших пластунів «Червона Калина»

Матеріал: фіолетове чорнило.

Форма: круга.

Розмір: 35 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: П. К. СТ. ПЛ. ім. І. БОГУНА в СТРИІ.

Текст розділений двома зірочками.

Датування: 28.09.1926 р. — 8.05.1930 р.

Управа 5 Зв'язку Новиків у Стрию

Матеріал: фіолетове чорнило.

Форма: круга.

Розмір: 36 мм.

Зображення: лев, обернений праворуч, в короні, спинається лапами на скелю.

Легенда: Управа V Зв'язку Новиків в СТРИІ.

Текст розділений двома зірочками.

Датування: 29.05.1928 р.

5 курінь УУПЮ ім. Я. Осомисла

Матеріал: чорне, фіолетове чорнило.

Форма: круга.

Розмір: 37 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: V. ПЛАСТОВИЙ КУРІНЬ ім. кн. Ярослава Осомисла в СТРИІ. Текст розділений двома зірочками.

Датування: 5.02.1928 р. — 11.10.1929 р.

46 курінь УУПЮ ім. Буй-Тур Всеволода

Матеріал: фіолетове, чорне чорнило.

Форма: овальна.

Розмір: 29x39 мм.

Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.

Легенда: 46. пл. к. ім. Буй-Тур Всеволода в Стрию. Текст розділений двома зірочками.

Датування: 29.09.1925 р. — 6.04.1927 р.

Зміст журналу «Пластовий шлях» за 2014 рік (числа 177—180)

Адміністрація журналу

Шановні читачі журналу
«Пластовий шлях»!
(Від редакції), ч. 2 (178), с. 56

Мар'яна Андрусак

Табір Пташат в Аргентині 2015 року
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 29

Руслана Бакун (спільно з Орисею Марцюк)

Пластовий G7 на лещетах
(3 пластового життя), ч. 1 (177), с. 25

Володимир Бандера

Гей-гу! Гей-га! Таке-то в нас життя!
(Огляди і погляди), ч. 4 (180), с. 55

Христя Борщ

Мандрівний табір розвідувачів у Канаді —
поїздка за проектом «Україна поруч»
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 31

о. Олександр Воловенко

Пластовий табір донеччан:
повернення є небезпечним
(3 пластового життя), ч. 2 (178), с. 24.

Знайомство з різдвяним Львовом
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 30

Юрій Гладкий

Скелелазіння посеред золота
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 42

Кир Любомир Гузар

Українське лінивство
(Пласт і суспільство), ч. 1 (177), с. 11

Хто не любить України — той не любить Бога
(Я так думаю), ч. 3 (179), с. 5

Віктор Гурняк

Сповідь одного не героя
(Пласт і суспільство), ч. 1 (177), с. 12

Петро Задорожний

Олександр Аргат: «Ми продукуємо
амбітні патріотичні особистості,
які можуть прислужитися війську»
(Пластові зустрічі), ч. 2 (178), с. 16

Богдан Заклинський

Шевченко а Пласт
(Наша історія), ч. 1 (177), с. 49

Лариса Залеська Онишкевич

Про те, як вберегтися від раку шкіри,
має знати кожен
(Пластові зустрічі), ч. 2 (178), с. 38
«Жодне обличчя не було усміхненим!»
(Наша історія), ч. 2 (178), с. 41

Назар Зелінка

Німеччина: в Мюнхені відбувся
XXVIII Крайовий Пластовий З'їзд
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 8

«Не зломимо своїх присяг»
(Огляди і погляди), ч. 4 (180), с. 56

Марта Кандюк Кузьмович

Відвідини крайових таборів у Німеччині
та в Україні
(3 пластового життя), ч. 2 (178), с. 8

З нагоди XXXII Крайового Пластового
З'їзду США
(Офіційне), ч. 3 (179), с. 4

Юлія Катинська (спільно з Юлією Сидір)

Про те, як «Десяте королівство»
подарувало запал до таборового літа
(3 пластового життя), ч. 2 (178), с. 22

Неля Ковальчук

Про пластунів із самого сходу України
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 21

Загальний збір станиці Сіверодонецьк
Луганської округи
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 16

Тетяна Козирєва

Голові Всеукраїнського товариства
політичних в'язнів і репресованих
Петрові Франку — 80 років
(Пластові постаті), ч. 2 (178), с. 44

Юля Кокочук

Як змінювався пластовий однострій
(Пластова історія), ч. 1 (177), с. 42

Однострій-трансформер:
компактний і різноманітний
(3 пластового життя), ч. 2 (178), с. 52

Дмитро Колесник

Про 1-й Головний Обов’язок в Криму
і на Сході в умовах війни 2014-го
(Пласт і суспільство), ч. 1 (177), с. 6

«Новини Пласту» — для партнерів та друзів
(Огляди і погляди), ч. 2 (178), с. 19

Богдан Колос

пл. сен. Роман Ващук, ЛЧ, —
новий посол Канади в Києві
(Пластові постаті), ч. 2 (178), с. 37

Христя Колос

св. п. Мирослава Цибрівська, з дому Бачинська
(На Вічну Ватру), ч. 2 (178), с. 51

Богдан Кордуба

США: 18—19 жовтня у Чикаго відбувся
XXXII Крайовий Пластовий З’їзд
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 5

**Олена Костиря (спільно з
Ярославом Волошиним і Лідією Валько)**

Пластуни Полтавщини вшанували героїв
Холодноярської Республіки
(3 пластового життя), ч. 1 (177), с. 28

Уляна Лайкіш

Польща: 13 грудня у Варшаві відбувся
X Крайовий Пластовий З’їзд
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 6

Юрій Леськів

Продовжуймо творити пластовий літопис
разом
(Від редакції), ч. 1 (177), с. 3

Львівські сходини ГПБ
(3 пластового життя), ч. 1 (177), с. 4

65 років на ниві пластової журналістики
(Пластові постаті), ч. 1 (177), с. 32

Чекаємо статей, світлин і порад
(Від редакції), ч. 2 (178), с. 3

Новий люд таки змінює Україну
(Від редакції), ч. 3 (179), с. 3

За нами рік боротьби і непоправних втрат,
рік наполегливої праці і сподівань
(Від редакції), ч. 4 (180), с. 3

Там, де вирішується доля
незалежності і свободи
(Пласт і суспільство), ч. 4 (180), с. 32

Життя — на чатах пам’яті
(Пластові постаті), ч. 4 (180), с. 35

Орися Марцюк (спільно з Мартою Муляк)

Разом — назавжди!
(3 пластового життя), ч. 2 (178), с. 20

Христина Маців

Моя участь у виборчому процесі
у місті Миколаїв
(Пласт і суспільство), ч. 2 (178), с. 14

Данило Матюшенко

Жити зараз в Краматорську неможливо
(Пласт і суспільство), ч. 1 (177), с. 10

Ігор Михальчишин

Крайовий табір прихильників в Канаді
«Ось лось»
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 30

Богданна Мончак

Д-р Юрій Мирослав Левицький,
«Люлька» — член 13 куреня УПС
«Дубова кора» (23.IV.1923 — 12.IV.2014)
(На Вічну Ватру), ч. 3 (179), с. 50

Музей-архів Пластового руху

Музей-архів Пластового руху рекомендує
(Пластова історія), ч. 1 (177), с. 48; ч. 2 (178), с. 54; ч. 3
(179), с. 55

З нагоди 150-ліття від дня народження
Андрея Шептицького
(Пластова історія), ч. 3 (179), с. 51

Юрій Назарик

Зелені Свята в Аргентині
(3 пластового життя), ч. 2 (178), с. 29

Аргентина відзначила 65-ліття Пласту в краї
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 13

Вифлеємський Вогонь Миру в Аргентині
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 23

**Вадим Овчаренко
(спільно з Мариною Шелудешевою)**

Станція Слов’янськ. Пластуни з зони АТО
(3 пластового життя), ч. 2 (178), с. 26

Аня Олексин

Крайовий табір учасників 2014 в Канаді
«Куди ми ідемо?»
(3 пластового життя), ч. 2 (178), с. 30

Олеся Олексюк

Історія одного дня Пласту:
місто Лутугине Луганської області
(Пласт і суспільство), ч. 1 (177), с. 7

Анна Олексяк

Польсько-український рейс
на Балтійському морі
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 14

Орися Олійник (спільно з Олегом Іванусівим)

Про церкву свв. Бориса і Гліба
і абатство св. Вікентія у Франції
(3 поштової скриньки), ч. 4 (180), с. 54

Офіційне

Гасло Пласту в Україні на 2014 рік
(Офіційне), ч. 1 (177), с. 21

Звернення Головної Пластової Булави у справі
Фонду підтримки пластунів-військовиків
(Офіційне), ч. 2 (178), с. 4

Звернення КПР України
(Офіційне), ч. 2 (178), с. 5

Про гасло Пласту НСОУ на 2015 рік
(Офіційне), ч. 4 (180), с. 9

Пластуни Чернівців

Відійшла на Вічну Ватру колишня голова СПС
станіці Чернівці Люда Семенюк
(На Вічну Ватру), ч. 1 (177), с. 54

Св. пам. ст. пл. Іванка Андрюк,
станічна Чернівців
(На Вічну Ватру), ч. 1 (177), с. 55

Ліна Полихата

Про ювілярку
(Пластові постаті), ч. 2 (178), с. 43

Галина Потюк

Тричі по 30
(Пластові постаті), ч. 2 (178), с. 42

Тарас Радь (спільно з Ольгою Свідзинською)

Наукова конференція пластового табору,
або що зробив «Вирій» за 5 років
(Пласт і суспільство), ч. 1 (177), с. 18

«Вирій-2014» відвідав українців
Словаччини і Румунії
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 24

Ліда Рижій

Пластове юнацтво змагалось
на 52-й Орликяді в США
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 17

Мирослава Роздольська

Форум волонтерів у Нью-Йорку
(Пласт і суспільство), ч. 4 (180), с. 49

Ксенія Рондяк (спільно з Тарасом Щепаняком)

У Самборі освятили пластову домівку
ім. Люби Топорович
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 37

Ярослава Рубель

Здійснюються мрії приятелів УКУ
(Пласт і суспільство), ч. 1 (177), с. 16

Спадщина Анни Ярославни, королеви Франції
(Наша історія), ч. 2 (178), с. 49

Тетяна Сарабун

Відкриття пластового року у Швеції
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 41

Ольга Свідзинська

Залишитись живим
(Пластова історія), ч. 1 (177), с. 45

Роздуми на тлі українського спротиву
(Я так думаю), ч. 3 (179), с. 16; ч. 4 (180), с. 43

Анатолій Свідзинський

Книги, які мали на мене вплив
(Я так думаю), ч. 2 (178), с. 45

Тарас Сілецький

Школа лісова, гордість пластова!
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 10

Андрій Сова

Професор Іван Боберський про Пласт
(Пластова історія), ч. 1 (177), с. 40

Кирило Трильовський:
життя, присвячене Україні
(Наша історія), ч. 1 (177), с. 52

Перша печатка 6 пластового куреня
імені Івана Богуна в Перемишлі
(Пластова історія), ч. 1 (177), с. 56

Печатки пластових відділів у Калуші
(Пластова історія), ч. 2 (178), с. 55

Печатки пластових відділів у Бережанах
(Пластова історія), ч. 4 (180), с. 51

Петро Содоль

Золотий ювілей «Лісової школи»
(Пластова історія), ч. 1 (177), с. 35

Українська Головна Визвольна Рада
(Наша історія), ч. 3 (179), с. 12

Війна у В’єтнамі — весна 1965
(Наша історія), ч. 4 (180), с. 36

Володимир Сокирко

Рідному селу іконописця
«хрестоносці» подарували копію ікони,
написаної 250 років тому
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 46

Іван Спринь (спільно з Русланом Рябоконем)

«Сіроманців» приймала Пуща-Водиця
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 48

Старий Вовк

Нові часи, нові потреби
(Думки Старого Вовка), ч. 1 (177), с. 14

Пласт і сучасна реальність в Україні
(Думки Старого Вовка), ч. 2 (178), с. 6

Про завдання, визначені долею
(Думки Старого Вовка), ч. 3 (179), с. 6

Пласт і Україна в боротьбі
(Думки Старого Вовка), ч. 4 (180), с. 22

Роман Стрехалюк

Вифлеємський Вогонь Миру
для українців Мармарощини
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 24

Ярослав Тимчак (спільно з Андрієм Совою)

Шевченківський Здви́г 28 червня 1914 року
у Львові
(Пластова історія), ч. 3 (179), с. 52

Олександр Тисовський

З нагоди відслонення Шевченкового
пам'ятника у Вашингтоні, США
(Наша історія), ч. 1 (177), с. 50

Лілія Трач

«Альманах 100-ліття Пласту»:
нові кроки до читача
(3 пластового життя), ч. 1 (177), с. 27

Ореста Фединяк

Двадцять п'ять років таборів
«Пташат при Пласті»
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 12

Леся Хичій

Проект «Сто»: відкриття пропам'ятної таблиці
в Пластовому домі
(Наша історія), ч. 2 (178), с. 34

Марина Шелудешева

Хроніка життя станиці Слов'янськ
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 18

Тарас Щепаняк

Мої враження від Аргентини —
найпозитивніші
(3 пластового життя), ч. 1 (177), с. 22

Сергій Юзик

Пластове видавництво
(Пластова історія), ч. 1 (177), с. 35

Різдвяна подорож
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 26

Оксана Яблонська

«Золота серединка»,
або справжні таборові пригоди
(3 пластового життя), ч. 1 (177), с. 30

Як таборування стало сенсом життя
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 34

Борис Явір Іскра

«Білий ґруник» — карпатська казка
з присмаком малинового варення
(3 пластового життя), ч. 1 (177), с. 26

Мотря Яремко

Вифлеємський Вогонь Миру у Швеції
(3 пластового життя), ч. 4 (180), с. 25

Без автора

Аргентина: таборували пташата
(3 пластового життя), ч. 1 (177), с. 24

Пластуни України вступили
в новий пластовий рік
(3 пластового життя), ч. 3 (179), с. 38

Св. пам. Степан Шишка, ЧоК
(На Вічну Ватру), ч. 1 (177), с. 54

Св. п. пл. сен. дов. Міляс Лебедович, ЛЧ
(На Вічну Ватру), ч. 2 (178), с. 51

Схід України став вівтарем, на якому
принесено найвищу жертву
(На Вічну Ватру), ч. 3 (179), с. 8

Першолистопадовий наказ пластункам
(Пластова історія), ч. 4 (180), с. 31

Підготувала Ольга Свідзинська

Нація
завдячує свої успіхи
не так силі зброї,
як силі характеру
своїх громадян

Бі-Пі

Ластівки

ПІДГОТОВЧИЙ КУРІНЬ УСП

Мета куреня: сприяти всебічному вихованню молоді на основі національної свідомості та патріотизму, віри в Бога, на ідейних засадах Пластового Закону; гармонійний розвиток особистості, формування активної громадянської позиції членів куреня та його вихованців. Ми зрозуміли, що в нас однакові цінності і ми хочемо пропагувати їх в Пласті, і якщо ми об'єднаємось, то разом ми зможемо зробити більше, ніж кожна з нас окремо.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ